

Leto XXI. Stev. 145
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
Let izhaja vsak dan razen
petka. Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 1. OKTOBRA
1934 # MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZBA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

JUBILEJNO ZASEDANJE GENERALNE SKUPŠČINE OZN Težnja po mednarodnem sodelovanju se vedno bolj uveljavlja tudi v ZDA

San Francisco, 21. jun. (Tanjug). Prvega dne jubilejnega zasedanja Generalne skupščine OZN v San Franciscu je zbudil največje zanimanje govor predsednika Eisenhowerja, o katerem so sodelujoči diplomati in novinarji, da je bil zelo pozitiven. Pri tem ugotavljajo, da pomeni važen prispevek k ustvaritvi vzdušja prijateljstva in mednarodnega zaupanja. Večina delegatov pa opozarja na to, da v njem docela prevladujejo Eisenhowerjevi osebni pogledi na OZN in njene naloge ter da je govor v tem smislu ena izmed najpomembnejših afirmacij OZN v sami Ameriki. V ZDA so OZN nekateri reakcionarni elementi doslej često napadali. V zvezi s tem opozarjajo, da je Eisenhower zdaj to mednarodno organizacijo v očeh Američanov docela rehabilitiral. Sodiijo, da pomeni ta govor konec gonje proti OZN v ZDA. Eisenhower, ki je v svoji prejšnji svetovni politiki vedno izjavljal, da se svitac, je ponovil svoj optimizem tudi včeraj, in sicer že, kakor tu ugotavljajo, v znatno smešnejši in določnejši obliki. Rekel je, da se uveljavlja na svetu splošna volja po miru in da ZDA ne bodo odklonile niti najmanjše možnosti, da bi to težnjo popolnoma uresničili. Zlasti so pozdravljali Eisenho-

werjeve besede, da prihaja na proslavo z »globokimi željami narodov ZDA po miru in v upanju, da se bodo tem željam pridružili tudi vsi ostali narodi sveta.«
Predsednik Eisenhower je danes opoldne z letalom odpotoval iz San Franciscu nazaj v Washington. V Belj hiši se je takoj

po povratku sestel z republikanškimi kongresnimi prvaki. Nocoj se je zasedanje Generalne skupščine OZN nadaljevalo. Danes govorijo glavni delegati 15 držav. Britanski zunanji minister Macmillan je bil prvi govornik. Jutri bo govoril tudi jugoslovanski državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović. Do petka se bodo

zvrstili delegati vseh 60 sodelujočih dežel. Verjetno bo ob zaključku sprejeta posebna resolucija.
Pred sejo Generalne skupščine so imeli zunanji ministri štirih velikih sil že svoj drugi sestanek v zvezi z ženevsko konferenco ministrskih predsednikov ZDA, SZ, Velike Britanije in Francije.

Eisenhowerjeva temeljna elementa ameriške politike v mednarodnih odnosih

(Od stalnega dopisnika)
New York, 21. jun. Leto 1955 je kakor leto 1945 ponovno za svet čas velikih upov, je rekel predsednik ZDA Eisenhower, ko je začel proslavo desetletnice OZN v San Franciscu.
Eisenhower je docela podprl duha in cilje te svetovne organizacije in obljubil, da ZDA ne bodo odklonile nobene metode, pa naj bi bila še tako nova, ki bo omogočila vsaj trohico upanja v pravični in trajni mir. Čeprav je prepustil Dullesu, da podrobneje in konkretnije razloži smernice ameriške politike, je Eisenhower opozoril na dva momenta, ki ju bodo ZDA brzkone poudarile tu-

di na bližnjih ženevskih razgovorih ministrskih predsednikov štirih velesil.
Prvi je v tem, da imajo vse dežele pravico na regionalne sporazume v obrambne namene.
Drugi je v zahtevi, da bi se vse vlade vzdržale akcij, usmerjenih na pritisk in strmolavljenje vlad drugih dežel.
Proslava v mestu, v katerem je bila pred desetimi leti rojena OZN, pomeni uvod v novo fazo diplomatske dejavnosti. Tu so se zbrali državniki 60 dežel, da bi svetu sporočili težnje svojih narodov po miru.
V novih razmerah, ko je prevladalo prepričanje, da ni drugega izhoda razen miru — se je zbral plenum narodov v San Franciscu, da bi poudaril naraščajočo vlogo svetovne organizacije in nujno potrebo po spoštovanju njenih načel. Sestanek sovpada z zgodovinskim obdobjem zaključka hladne vojne in prispeva s svojim lastnim zgodovinskim pomenom k nadaljnjemu zmanjšanju napetosti na svetu.
Spričo tega je perspektiva sodelovanja in gospodarskega razcveta v atomski dobi, ki jo je očrtal Eisenhower v svojem govoru, bila v polni meri odsev prepričanja in upanja delegatov zbranih dežel.
Hkrati pa nobeden izmed njih ne sodi, da bo ta cilj lahko dosežen: mednarodnega zaupanja po dolgih letih hladne vojne ni moč doseči z golimi besedami, pa naj so še tako odkritosrčne. Sele ob-

dobje pogajanj o konkretnih problemih v mednarodnih odnosih bo pokazalo, koliko so velesile pripravljene privoliti v sporazumne ureditve. V prid takšni sodbi je dejstvo, o katerem poročajo ameriški diplomatski krogi, da je namreč na sinočnji večerji, ki jo je priredil Dulles in kateri so prisostvovali sovjetski, britanski in francoski zunanji ministri, Zahod razložil Molotovu, da bi moral biti cilj ženevskih razgovorov ustvaritev vzdušja, ugodnega za zmanjšanje napetosti, ne pa pogajanja o podrobni ureditvi posameznih vprašanj.
Zelje in upi človeštva glede miru, katerega je OZN varovala in za katerega nenehno delajo, so si utrlj naposed pot skozi oblake povojnih političnih neurj.
Jaša Levi

Sožalje predsednika Tita Ivanuševi, Francu Leskošku in njegovi soprogi

Brioni, 21. jun. (Tanjug). Ob tragični smrti Branka Ivanuša je danes predsednik republike Josip Broz Tito s svojo soprogo Jovanko brzojavno izrekel sožalje Francu Leskošku in njegovi soprogi, katerih zet je bil Branko Ivanuš, in tovarišici Hedi Ivanuš, soprogi pokojnega Branka in njunim otrokom. Hedi Ivanuš je postal predsednik Tito naslednjo brzojavko:

imeli radi in zelo cenili. Sprejmita od mene in Jovanke globoko sožalje.

»Draga tovarišica, razumem in občutim tvojo težo bolelosti in žalosti, ki jo je Vam in Vašim otrokom prizadejala tragična smrt Vašega tovariša Branka, katerega smo jaz in vsi tisti tovariši, ki smo ga osebno poznali, imeli zelo radi in močno cenili.
Prejmite Vi in Vaši otroci moje globoko sožalje.
Josip Broz Tito.«

Sožalje Mitra Bakića soprogi Branka Ivanuša in Letalski zvezi Slovenije

Ob tragični smrti pilota Branka Ivanuša je predsednik Centralnega odbora Zdrženja rezervnih oficirjev Jugoslavije Mitar Bakić poslal njegovi soprogi Hedi Ivanuš naslednjo brzojavko:
»Sprejmite ob nenadni tragični smrti Vašega soproga, tovariša Branka, naše iskreno sožalje v hudi žalosti, ki Vas je doletela.
Zdrženje rezervnih oficirjev Jugoslavije je izgubilo z Brankom odličnega tovariša in enega izmed najkvalitetnejših borcev za izgradnjo rezervnega letalskega oficirskega kadra. Dejanj in junštavev tovariša Branka ni moč pozabiti in so v čast naših socialistični domovini. To naj Vam bo v največjo uteho.«
Letalski zvezi Slovenije je v imenu rezervnih oficirjev Jugoslavije tov. Mitar Bakić poslal naslednjo brzojavko:
»Ob nenadni tragični smrti tovariša Branka Ivanuša, predsednika vaše Zveze, vam izraža Centralni odbor Zdrženja rezervnih oficirjev Jugoslavije svoje iskreno sožalje in želi, da bi z nadaljnjimi uspehi trajno varovali spomin na njegov svetli like.

Diplomatski stiki

ob robu jubilejnega zasedanja Generalne skupščine OZN

San Francisco, 21. jun. (AFP). Predsednik Eisenhower in sovjetski zunanji minister Molotov sta se sestala prvič po desetih letih na krajšem sprejemu, ki ga je Eisenhower priredil po prvi svečani seji Generalne skupščine OZN. Harold Stassen je potem novinarjem izjavil, da sta Eisenhower in Molotov ob tej priložnosti »izmenjala nekaj ljubeznih besed«.

Opazovalci pripisujejo razgovoru velik diplomatski pomen. Sodiijo, da sta oba državnika razložila svoja gledišča o mnogih vprašanjih ter izpričala pripravljenost, da bi obravnavali vsa prečta vprašanja. Domnevajo, da je Molotov želel pokazati, da je SZ vzlic odgovodi francosko-sovjetskega pakta iz 1945 Franciji še vedno prijateljsko naklonjena. Tudi Pinay je pokazal, da je zainteresiran na zblizanju, ki mu ga je predlagal sovjetski zunanji minister.

Tudi francoski zunanji minister Pinay se je sestel z Molotovom na tem sprejemu in govoril z njim kake pol ure. Do razgovora je prišlo na pobudo Molotova. Ministra sta se strinjala, da bi bili potrebni pogostejši sestanki. Molotov je poudaril, da je nevtralnost Avstrije važen element za Evropo. Pinay je rekel, da vse dežele ne žive v enakih razmerah, na kar mu je Molotov odgovoril, da bi bilo treba ta problem proučiti.

Razgovori štirih zunanjih ministrov

San Francisco, 21. jun. (AP). Zunanji ministri ZDA, SZ, Velike Britanije in Francije so se sestali snoči ob 20. (davi ob 4. po jugoslovanskem času) in sicer v istem hotelu na griču nad mestom kakor pred desetimi leti, ko so takratni zunanji ministri teh dežel razpravljali o vprašanjih v zvezi s kapitulacijo Nemčije in ustanovitvijo OZN. Izmed udeležencev sinočnjega sestanka je Molotov edini prisostvoval takratni konferenci. Snoči so govorili o pripravah na sestanek ministrskih predsednikov velikih sil. Seja je trajala pod štiri ure.

Položaj v Argentini

Buenos Aires, 21. jun. (AP). Obrambno ministrstvo je objavilo, da se položaj spričo sodelovanja vseh državljanov postopoma normalizira. V vsej deželi vlada mir in verske obrede spet neovirano opravljajo.

V komuniketu je rečeno, da je v poskušenem uporu sodelovalo 18 letal, ki so potem pobegnili v Montevideo. Letala so danes vrnili Argentini. Z njimi se je vrnilo tudi 14 podčastnikov, ki so bili v teh letalih med uporom in ki so zdaj prošili za repatriacijo. Izjavili so, da so proti svoji volji sodelovali v uporu.
Snoči je bilo objavljeno, da so vse vojne ladje v oporiščih in da se posadka obalne ladje »Puerredon« ni uprla, kakor so nekateri poročali.
V komuniketu je bilo ponovno govora o širjenju govorice z namenom, da bi povzročili nerede. Ministrstvo vse te govorice demantira in izjavlja, da je odnos med obojevojenimi silami in vlado skladen.
Ameriški in angleški opazovalci namreč menijo v tej zvezi, da je predsednik Peron »izginil« s političnega prizorišča. Prvikrat v zadnjih desetih letih je njegovo ime malone izginilo iz časnikov. Samo »Demokracija« omenja Perona v vesti, da je predsednik preživel večerajšnji dan v Olivosu, deset milj od glavnega mesta. Omenjeni opazovalci pravijo, da je Peron predsednik samo na papirju in da vodi državne pose dejansko vojaška junta pod vodstvom generala Lucera.
Dalje sodijo, da skušajo vojaški voditelji preprečiti izbruh državljanske vojne in da zato želijo, da bi Peron vsaj po imenu ostal predsednik. Po drugih poročilih pa vojaški voditelji o tem

še vedno razpravljajo. Posamezniki namreč zahtevajo, da je treba Perona odstraniti. Kroziijo govorice, da bodo kmalu objavili Peronov odstop in da so vsi člani njegove vlade že odstopili.

SEJA ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA

Razpravljali so o gospodarskih problemih

Na dvodnevni seji Zveznega izvršnega sveta, ki je bila pred večerajšnjim in včeraj pod predsedstvom podpredsednika Edvarda Kardelja, so razpravljali o perečih gospodarskih problemih naše države.
Podpredsednik Sveta in predsednik Odbora za gospodarstvo Svetozar Vukomanovič je dal na seji obvestila v zvezi s sedanjim gospodarskim položajem. Po razpravi so sklenili, da bodo o tem na prihodnjem, juljskem zasedanju Zvezne ljudske skupščine podali poročilo.
Zvezni izvršni svet je poslušal tudi referat Slavka Komara o ukrepih za izboljšanje kmetijstva, referat Nikole Minčeva o problemih kmetijskega trga, referat Osmana Karabegovića o zunanji trgovini in referat Slavka Komara o morskem ribolovu.

Po razpravi o predloženih referatih so sprejeli sklepe o tem, kakšne ukrepe je treba storiti na teh področjih.
Na seji so tudi obravnavali in sprejeli osnutek zakona o pristojnostih občinskih in okrajnih ljudskih odborov, v katerem so točno določene pristojnosti občin in okrajev glede na novo komunalno ureditve v naši deželi. Ta zakonski osnutek bodo takoj poslali Zvezni skupščini, da bi ga lahko sprejela že na prihodnjem zasedanju, ki bo v začetku julija.
Zvezni izvršni svet je sprejel tudi osnutek zakona o štipendijah. Brzkone bo tudi ta osnutek na dnevnem redu bližnjega skupščinskega zasedanja.

varovanju filmskih in glasbenih umetnikov ter prevajalcev znanstvenih in literarnih del.

U Nujeva poslanica našim narodom

London, 21. jun. (Tanjug). Burmanski ministrski predsednik U Nu je danes prek londonskega radia poslal našim narodom naslednjo poslanico:
»Dragi prijatelji, obisk v Jugoslaviji mi je ostal v nepozabnem spominu. Zahvaljujem se za ljubeznivi in navdušen sprejem, ki smo ga bili jaz, moja žena in članj moje misije deležni v vaši deželi. Globoko sem vzljubil Jugoslovane, od voditeljev do preprostih ljudi. Želim vaši deželi napredek in mir pod odličnim vodstvom vašega velikega voditelja maršala Tita.

DŽAVAHARLAL NEHRU SPET V MOSKVI

SVET TERJA POMIRJENJE

Indijski ministrski predsednik o pomenu bližnje konference v Ženevi — Bulganin bo pozimi potoval v Indijo Odnosi med Indijo in Sovjetsko zvezo

Moskva, 21. jun. (AFP). Indijski ministrski predsednik Nehru je zaključil svoje potovanje po posameznih sovjetskih republikah in se je davi vrnil v Moskvo. Ze dopoldne se je sestel s prvim podpredsednikom vlade Saburovom in sta govorila o gospodarskih vprašanjih. Zatrjujejo, da se je razgovor nanašal prvenstveno na sovjetsko gospodarsko pomoč Indiji.
Opoldne je bil Nehru na kosilu, ki so mu ga priredili veleposlaniki azijskih in afriških dežel v Moskvi. Na kosilo so bili povabljeni tudi Bulganin, Hruščev, Malenkov, Kaganovič, Mikojan in Pervuhin.
Popoldne je imel Džavaharlal Nehru daljši razgovor z ministrskim predsednikom Bulganinom. Zatem je sprejel novinarje, ob 18. pa je bil na velikem zborovanju, ki so ga priredili na »Dinamovnem stadionu, Indijski ministrski predsednik je imel na zborovanju daljši govor.
Jutri ali pojutrišnjem bo Nehru s svojim sprejemstvom odpotoval v Varšavo, kjer se bo mudil dva ali tri dni. Od ondod bo potoval v

Džavaharlal Nehru

zmanjšanje napetosti postopoma, korak za korakom, in da je to odvisno predvsem od ureditve še neurejenih zadev. Glavno je, da svet to hoče. Prečta vprašanja pa je treba urejati posamezo.
Po mnenju indijskega ministrskega predsednika je napetost na svetu zadnje čase popustila, čeprav je še vedno nekaj primerov, ki kažejo nasprotno. Nehru je izrazil upanje, da bodo na konferenci ministrskih predsednikov štirih velikih sil našli sredstva za ublažitev napetosti na svetu. Po njegovem mnenju bi morali predvsem proučiti vprašanja Daljnega vzhoda, evropske probleme in sprejem Kitajske v OZN, če bodo za to dane možnosti. Na konferenci, ki ne bo imela določene dnevnega reda, naj bi tudi utrlj pot k ureditvi drugih še neurejenih vprašanj.
Nehru je govoril tudi o konferenci v Bandungu in dejal, da je bila velikega pomena, saj so azijsko-afriške dežele ne glede na različno državno in družbeno ureditve dosegle sporazum, ki je prišel do izraza v bandunski deklaraciji. V Bandungu sprejeta

deklaracija, je poudaril Nehru, je zgleden dokument, kako je treba urediti stike med državami.
Nadalje je Nehru izjavil, da je povabil predsednika sovjetske vlade Bulganina na obisk v Indijo. Poudaril je, da dan obiska še ni določen, da pa bo Bulganin obiskal Indijo letos pozimi.
Nehru je pripomnil, da vprašanja sodelovanja na področju atomske energije med razgovori v Moskvi niso načeli. Kar zadeva pomoč Sovjetske zveze Indiji pri izpolnjevanju njenega drugega petletnega načrta, je Nehru dejal, da Sovjetska zveza že zdaj gradi v Indiji železarno, da Indiji dobavlja opremo in ji nudi tehnično pomoč. Pripomnil je, da se vprašanja finančne pomoči Indiji v Moskvi niso dotaknili.
Na koncu je predsednik indijske vlade izjavil, da bodo najbrž pred njegovim odhodom objavili dokument o razgovorih v Moskvi. Pripomnil je, da bo večje razumevanje med narodi rezultat testelami, kakor je bilo v primeru nekih kulturnih stikov med depoglobitve kulturnih vezi med Sovjetsko zvezo in Indijo

Vremenska napoved za sredo, 22. junija

Precej oblačno in toplo vreme z vremenitimi razjasnitvami. V severni in zahodni Sloveniji bodo zlasti popoldne krajevne plohe. Temperatura se ne bo bistveno spremenila.

OB NOVI ADMINISTRATIVNO-TERRITORIALNI RAZDELITVI

Organizacije SZDL se pripravljajo na volitve svojih okrajnih in občinskih organov

SZDL Slovenije zelo aktivno tolmači vlogo novih občin

V organizacijah SZDL se pripravljajo na upostavitve odborov organizacij v novih okrajih in občinah. V nekaterih republikah so upostavili tudi iniciativne odbore, ki bodo pripravili volitve okrajnih in občinskih organov. Socialistične zveze. Tudi ostale družbene organizacije se pripravljajo na upostavitve svojih organizacij po novi teritorialni razdelitvi.

Do konca junija in v juliju bodo v vseh organizacijah Socialistične zveze Srbije sestanki, na katerih bodo obravnavali naloge SZDL v zvezi s prehodom na novo ureditev okrajev in občin. Člani te organizacije imajo zdaj neposredno nalogo, da pomagajo državnim organom, da bodo pravočasno opravili vse delo v zvezi s prehodom na novo komunalno ureditev. Sodelovanje državljanov bo zlasti koristno v razpravah o novih okrajnih statutih. V glavnem odboru SZDL pripravljajo načrt o podrobnejšem proučevanju novega komunalnega sistema. Načrt bodo pripravili vsem organizacijam v republikah.

Iniciativni odbori na Hrvaškem so skupaj z organizacijami Socialistične zveze že opravili večino dela v zvezi s pripravami na poslovanje novih okrajev in občin. Med drugim so določili število odbornikov, ki bodo izvoljeni v nove okrajne ljudske odbore. V večjem številu občin bodo izvolili od 20 do 50 odbornikov. Zaradi manjšega števila odbornikov mest v novih okrajih nekaj odbornikov ne bo izvoljenih. Zato iniciativni odbori organizacije SZDL v Pulju in v nekaterih drugih mestih Hrvatske predlagajo, naj bi ti odborniki kandidirali za občinske

Burmanska vojaška delegacija v Zagrebu

Burmanska vojaška delegacija pod vodstvom poveljnika burmanske vojske komodorja Tan Peja je obiskala večerj dopoldne komandanta zagrebske vojske oblasti generalpolkovnika Kosto Nagya. Generalpolkovnik Nagy se je s člani delegacije nekaj časa pristrčno razgovarjal. Prav tako pa je njim na čast pridelil kosilo.

Djuro Salaj sprejel tuje sindikalne funkcionarje

Predsednik Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Djuro Salaj je sprejel večerj sindikalne funkcionarje iz Belgije in Zahodne Nemčije, ki so prisostvovali kongresoma sindikata tekstilcev Jugoslavije in sindikata delavcev usnjarske in gumarske industrije Jugoslavije. Sprejemu je prisostvoval tudi tajnik Mednarodne federacije tekstilcev g. John Greenhall. Predsednik Salaj se je z gosti nekaj časa pristrčno razgovarjal.

DNEVNA KRONIKA

Miloje Milojević in Velimir Stojnić na sestanku Generalnega sveta Svetovne federacije bivših borcev

Predsednik Zveze vojaških vojnih invalidov Jugoslavije generalpodpolkovnik Miloje Milojević in generalni tajnik Zveze borcev NOB Jugoslavije Velimir Stojnić bosta prisostvovala sestanku Odbora izvršnega odbora in Generalnega sveta Svetovne federacije bivših borcev. General Milojević je podpredsednik, Velimir Stojnić pa član Generalnega sveta te mednarodne organizacije bivših borcev. Na sestanku, ki bošta 7. in 8. julija v Kopenhagenu, bodo med drugim obravnavali tudi vprašanje sprejema novih članov.

Zasedanje Ljudske skupščine Srbije

Podpredsednik Ljudske skupščine Srbije Dušan Petrović je sklical sejo Republiškega sveta in Zbora proizvajalcev za 30. junij. Na dnevnem redu Republiškega sveta bosta dva zakonska osnutka: o področjih okrajev in občin v LR Srbiji in o novi ureditvi okrajev in občin. Zbor proizvajalcev bo na svoji seji obravnaval poročilo svojega odbora za gospodarske organizacije o delavskem samoupravljanju v trgovini.

Uspeh dijakov koprške gimnazije

Pet dijakov slovenske gimnazije v Kopru je dobilo pet prvih nagrad za najboljši sestavek na temo »Po poteh naše domovine«, ki jo je razpisalo Društvo za kulturno sodelovanje med Jugosla-

novih okrajih in občinah. SZDL Slovenije je zelo aktivna v tolmačenju vloge novih občin. Na vseh sestankih so največ govorili tudi o odnosu občin in gospodarskih organizacij.

V pripravah na prehod na novi komunalni sistem vneto sodelujejo tudi poslanci Zvezne ljudske skupščine in republiških skupščin. V Vojvodini so imeli poslanci več predavanj, posvečenih upostavitvi novih okrajev in občin. Sodelovali so tudi na zborih volivcev in na sestankih Socialistične zveze, na katerih so razpravljali o področju novih okrajev in občin. (Tanjug)

DEJAVNOST KLUBA LJUDSKIH POSLANCEV V SLOVENIJI

STIKI LJUDSKIH POSLANCEV Z VOLIVCI SE POGLEBLJAJO

Poslanci neposredno sodelujejo tudi v političnih akcijah, ki jih organizirajo posamezni okraj

Ljubljana, 21. junija. Da bi se lahko ljudski poslanci sistematično in kar najbolj vneto ukvarjali s posameznimi zadevami svojih področij, je Klub ljudskih poslancev Slovenije upustil svoje sekcije v Ljubljani, Mariboru, Celju, Novi Gorici in Novem mestu. V okviru teh sekcij je bilo prejšnji mesec že več sestankov, na katerih so obravnavali zlasti vprašanja v zvezi z investicijsko politiko, ker so nekateri okrajji glede na večje investicije v lanskem letu tudi lesto pričakovali več. V tem oziru so ljudski poslanci nekaterim okrajnim ljudskim odborom pojasnili, da prav zaradi zboljšanja življenjskega standarda naših ljudi predvidenih investicij ne smejo prekoračiti.

Na splošno se v Sloveniji neposredni stiki ljudskih poslancev z njihovimi volivci čedalje bolj poglobljajo. Vtem ko so se nedavno obračali na svoje poslance le posamezniki, se dogaja zdaj že dokaj pogosto, da se obračajo cele organizacije na svoje ljudske poslance, da jim pojasnijo posamezna vprašanja in predpise, ali da jim kakorkoli pomagajo.

Tudi poslanci sami pogosteje potujejo po svojih volilnih okrajih. Tako so nedavno obiskali svoje volivce Boris Kraigher v Goriških Brdih, Franc Leskošek v Celju in Boris Zihnerl v Kranju. Razen tega je večina okrajnih odborov SZDL vključila ljudske

poslance v svoje politične aktivne. Tako poslanci neposredno sodelujejo tudi v političnih akcijah, ki jih organizirajo posamezni okrajji v okviru svojih posebnih potreb.

Skupina ljudskih poslancev Slovenskega Primorja je v Novi Gorici razpravljala s tajnikom SZDL Slovenije Stanetom Kavčičem o pomoči tem gospodarsko zaostalim krajem pri šolanju kadrov in pravilnejšem dodeljevanju finančnih sredstev in republiškega sklada manj razvitim okrajem. V Mariboru proučuje sekcija Kluba ljudskih poslancev pogoje za prodajo kmetijskih pridelkov. S podobnimi kmetijskimi zadevami se ukvarja tudi sekcija v Novem mestu.

Proslava 10-letnice OZN v Jugoslaviji

V Jugoslaviji bomo svečano praznovali desetletnico OZN. V Beogradu pripravljajo ustanovitev narodnega odbora za proslavo, v katerem bi bili predstavniki družbenih in političnih organizacij ter Zveze jugoslovanskih združenj za OZN in Informativnega središča za OZN.

Jubilejno leto bomo pri nas zabeležili z mnogimi prireditvami, razdeljenimi na več mesecev. Glavna svečanost bo v Beogradu 24. oktobra, na dan, ko je začela pred desetimi leti veljati Ustanovna listina OZN. V naših mestih, šolah, podjetjih in klubih za OZN bodo svečane akademije, na katerih bomo obujali spomine na desetletno dejavnost OZN. Kulturna združenja in ustanove pripravljajo posebne umetniške in radijske programe.

V Beogradu bodo v okviru proslave odprli razstavo gradiva in fotografij, ki prikazujejo zgodovino Ustanovne listine, delo specializiranih agencij in razne pomembne akcije OZN. Razstavo bodo pozneje prepeljali v vsaj večja mesta. Nad 60.000 lepakov in prav toliko letakov bodo natisnile naše tiskarne v vseh ju-

Pogrebne svečanosti za pokojnim Brankom Ivanušem

Danes okoli 17. ure bo priletelo iz Francije na ljubljansko letališče letalo s posmrtnimi ostanke Branka Ivanuša. Jutri bodo pokojnika položili na katafalk v Domu Maksa Perca v Kotnikovi ulici, kjer bo ležal od 10. do 15. ure. V tem času bo tudi polaganje vencev. Popoldne istega dne in sicer ob 17. uri bo žalna svečanost na Zalah, nakar bodo pokojnega Branka Ivanuša preselili z žal na novo pokopališče, kjer ga bodo pokopali.

Dušan Kveder odlikovan

Beograd, 21. jun. (Tanjug). — Predsednik republike je odlikoval z redom Jugoslovanske zastave II. stopnje jugoslovanskega veleposlanika v Etiopiji Dušana Kvedra za uspešno delo pri razvijanju sodelovanja in prijateljstvih stikov med FLRJ in drugimi deželami.

K izmenjavi izkušenj je znatno pripomogel tudi nedavni obisk delegacije Zvezne ljudske skupščine v severnem delu Slovenije. Poslanci iz raznih republik so si ogledali več ondodnih industrijskih naprav in še nedograjenih elektrarn. Obiskali so vinorodne kraje na Stajerskem in si ogledali napredno vinogradništvo v teh krajih pred bližnjo razpravo o osnutku zakona o vinu v Zvezni skupščini. Da bi izmenjali medsebojne izkušnje, pripravljajo v bližnji prihodnosti še več podobnih medrepubliških poslanskih obiskov. Klub ljudskih poslancev Slovenije že pripravlja obiske nekaterih skupin svojih članov v drugih republikah. (Tanjug)

gugoslovanskih jezikih. Direkcija jugoslovanskih pošt bo izdala posebno serijo znamk. Centralni studio filmskih novosti pa bo izdelal dokumentarni film »Jugoslavija in OZN«. V okviru proslave bodo naši kinematografi prikazovali tudi več priložnostnih filmov, med njimi film o tehnični pomoči Jugoslaviji, ki ga je izdelal filmski oddelek tajništva OZN.

Zveza združenj in republiška združenja so razpisala natečaj za študente in dijake srednjih šol za teme iz dejavnosti te mednarodne organizacije. V Beogradu bodo svečano odprli prostore Zveze za OZN s knjižnico in središčem za dokumentacijo.

Ob sedemdesetletnici dveh zaslužnih znanstvenikov Prof. dr. tehn. MILAN VIDMAR

Danes, dne 22. junija, praznuje svoj 70. rojstni dan nestor naših elektrotehnikov prof. dr. teh. Milan Vidmar. Rodil se je v Ljubljani, kjer je študiral srednjo šolo, od koder je odšel na dunajsko Tehniško visoko šolo, kjer je 1907 diplomiral za inženirja, a leta 1910 promoviral za doktorja tehniške znanosti.

Njegova blesteca kariera se je pričela že zelo zgodaj. Kot mlad

inženir je bil zaposlen pri »Elinu« v Weisu pri Gradcu, dalje v Budimpešti, v tovarni »Ganz«, kjer

je žel zavidljive uspehe. V elektrotehniko je poznan dr. Vidmar po vsem svetu po knjigi »Die Transformatoren«, ki je že izšla v treh izdajah. Dalje je zelo znana »Vidmarjeva formula« in »Vidmarjevi zakoni«.

Leta 1918 je opravil na dunajski Visoki šoli izpit za docenta, a naslednje leto, ko je bila v Ljubljani ustanovljena slovenska univerza, je ustanovil elektrotehnični oddelek, kateremu je bil predstojnik do leta 1949. Njegovo delo na univerzi je bilo zelo plodno. Vzgojil je vrsto tehničnih strokovnjakov. V tem času se je začel baviti s problemi elektrifikacije in postal vodja Inštituta za elektrotrosopodarstvo.

Njegova zanimiva in obsežna literatura obsega 150 del, ki so prevedena v nemščino, ruščino, francosčino in romunščino. Razen tega je napisal še šest knjig iz raznih drugih področij.

Prof. Vidmar je tudi šahist izrednih kvalitiet, saj je z velikim uspehom sodeloval na šestih mednarodnih šahovskih turnirjih in si pridobil naslov šahovskega velemojstra.

Za zasluge, ki jih ima v znanstvenem delu, bo na predlog elektrotehniškega oddelka ljubljanske Univerze danes promoviran za častnega doktorja Univerze v Ljubljani.

Prof. inž. ALOJZIJ HORVAT

V bližini Novega mesta v Velikem Podljubnu je bil rojen dne 21. junija 1885 v siromašni družini malega kmeta sedanji profesor in inženir Alojzije Horvat. Prve šole je obiskoval v Smibelu, a nadaljeval je v Novem mestu, kjer je tudi maturiral. Preživljal se je z instrukcijami in kljub temu je bil med boljšimi dijaki novomeške gimnazije. Po maturi se je vpisal na Tehnično visoko šolo v Gradcu.

Tudi v Gradcu mu življenje ni cvetelo. V počitnicah je vsako leto hodil na prakso. Tako je pomagal graditi veliki železniški most čez Kolpo, Otaviški viadukt in drugo. Tu ga je zatekla svetovna vojna in kot vojak je gradil razne večje objekte, toda kljub temu so mu napisali na dokumentu tako zvan PV zaradi njegove velike nacionalne zavednosti.

Po vojni je odšel v službo k železnici, kjer je bil načelnik progozne sekcije, pozneje progovni kontrolor Slovenije in Hrvatske, končno je vodil gradbeni referat Državnih železnic v Ljubljani. Zaradi svoje izredne sposobnosti je v letu 1922 postal izredni profesor na Tehniški visoki šoli. Leta 1928 je bil postal redni profesor.

V tem času je pričel obširne razprave o lastnostih dolenskih ilovine in njenega vpliva na zgradbe v raznih strokovnih časopisih.

V letu 1939 je bil izvoljen za dekana Tehniške fakultete, ki jo je vodil do leta 1941. Tedaj se je vključil v Osvobodilno fronto.

Po osvoboditvi je bil ponovno izvoljen za dekana fakultete in v tem svojstvu bil do leta 1950, ko je bila osnovana Tehnična visoka šola. Tega leta je bil izvoljen za rektorja in to funkcijo obdržal dve leti. Ob volitvah v Ljudsko skupščino LRS leta 1951 so ga izvolili za ljudskega poslanca.

IZ PROBLEMATIKE NAŠE TRGOVINE

Kaj prinaša nova uredba o trgovanju

Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o trgovanju ter o trgovskih podjetjih in trgovinah, ki jo je sprejel Zvezni izvršni svet na svoji zadnji seji, v bistvu ne spreminja načel, po katerih je bila lani izvedena reorganizacija trgovine, vendar vsebuje vrsto novih predpisov zaradi ureditve vprašanj, ki so se pojavila po izvršeni reorganizaciji. Ti novi predpisi se nanašajo predvsem na novostanovljene majhne samostojne trgovine, pri katerih družbeni kontrolni ni uspelo preprečiti razne negativne pojave.

Po spremenjeni uredbi bomo odslej ločili trgovska podjetja, trgovine z rednim obracomom in trgovine s pavšalnim obracomom. Kot trgovska podjetja se štejejo tiste trgovske gospodarske organizacije, ki imajo razvito notranjo organizacijo in popolno delitev dela, tako da je zagotovljeno vodenje knjig po entnem osnovnem kontnem planu in po načelih dvojnega knjigovodstva. Za taka trgovska podjetja se štejejo tudi detalistične trgovske organizacije, ki imajo po številu članov kolektivno pravico voliti delavski svet, nadalje tiste, ki imajo dve prodajalni ali več prodajal, in pa grosistične trgovske organizacije. Trgovine z rednim obracomom pa so tiste, ki imajo sicer nerazvito notranjo organizacijo, vendar pa popolno delitev

dela po temeljnih delovnih mestih, tako da je zagotovljeno vodenje poenostavljenega knjigovodstva.

PAVŠALIRANE TRGOVINE

Novost predstavljajo trgovine s pavšalnim obracomom. To so majhne trgovine, ki se zaradi načina trgovanja ali drugih pogojev ne morejo razviti v večja podjetja oziroma v trgovine z rednim obracomom in zato ne morejo imeti notranje delitve dela po temeljnih delovnih mestih. Take trgovine obrabunajo obveznosti do skupnosti in pavšalnih zneskih. Seveda ne bodo vse majhne trgovine postale pavšalirane trgovine. Takšna možnost je dana le za majhne trgovine z živili, ki jih gospodarski svet OLO lahko izloči v upravljanje delavcev ob plačilu določenega pavšalnega zneska za družbene obveznosti. Pravila takih trgovin izda mestni gospodarski svet oziroma občinski ljudski odbor v soglasju z okrajnim gospodarskim svetom po navodilih, ki jih določa okrajni (mestni) ljudski odbor. Trgovina z pavšalnim obracomom lahko dobi kredit pri banki samo z jamstvom okrajnega (mestnega) ljudskega odbora, gospodarski svet pa lahko zahteva od delavcev, ki jim izroči trgovino, poročila v obliki depozita, menice ali zastavne pravice. Trgovina se lahko izroči v upravljanje samo delavcem, ki imajo predpisano strokovno usposobljenost, izročitev pa se razpiše z natečajem. S pravili se poleg osnovnih in obratnih sredstev (oziroma kredita z jamstvom) predpisuje tudi način določenega pavšala za družbene obveznosti, način uporabe skladov in plačila prispevka za socialno zavarovanje ter pogoje za odpoved z ene ali druge strani, pri čemer je za spore pristojno okrajno gospodarsko sodišče.

UREDITEV STROKOVNE USPOSOBLJENOSTI TRGOVSKIH DELAVCEV

Za delavce in uslužbence v trgovini je zlasti važna nova določba 22. člena, s katero je pooblaščen za določitev strokovne usposobljenosti delavcev in uslužbencev v trgovini prenešen od zveznega državnega sekretarja za narodno gospodarstvo na Zvezo trgovskih zbornic Jugoslavije ob aktivni Zveznega izvršnega

sveta. S tem bo dana možnost hitro rešiti vprašanje, ki se vleče že vrsto let.

UDELEŽBA POTROŠNIKOV PRI DOBIČKU

Izpopolnena uredba omogoča zdaj tudi ustanovitev nabavno-potrošniških združenj. Glede ustanavljanja in poslovanja takih združenj bodo izdani posebni predpisi. Novo poglavje uredb je pa vsebuje določbe o udeležbi potrošnikov pri dobičku. Trgovska podjetja na drobno in trgovine lahko v svojih pravilnikih določijo udeležbo potrošnikov pri dobičku. V takem primeru je treba s pravilnikom določiti pogoje za tako udeležbo (način, manjši znesek nakupa v določenem razdobju, ki daje pravico do udeležbe, vsilno določbe itd.). odstotek dobička, ki se lahko razdeli potrošnikom, način ugotavljanja zneska nakupov (nakupne knjižice ali podobno), vodenje evidenc o udeležbi pri dobičku in način obveščanja potrošnikov o delitvi.

NAKUPOVALCI IN DOGOVARJANJE CEN

Po spremenjenem 47. členu grosistična podjetja s kmetijskimi pridelki ne morejo ustanovljati trgovskih predstavništva. Prepoved nakupovanja blaga po nakupovalcih, ki niso uslužbenci podjetij, ostane naprej v veljavi, vendar lahko zvezni državni sekretar za gospodarstvo dovoli, da se posamezni pridelki lahko odkupujejo tudi po nakupovalcih, ki niso uslužbenci podjetij. Tako nakupovalci pa smejo odkupovati pridelke le na temelju posebnega voljenja okrajnega gospodarskega sveta, ki lahko to dovoljenje omeji tudi na področje določenih občin.

Novo se nanaša določbe o dogovarjanju cen. Prepovedano je medsebojno dogovarjanje o prodajnih cenah na notranjem trgu in o delitvi trga, razen če je sporazumno dosežen zbornici po pooblaščen pristojnega državnega organa. Nova je tudi določba, da trgovine ne smejo vzdrževati prodaje blaga z nakupom družin. Zvezni izvršni svet pa lahko zaradi uradnega interesa določi, da se z nakupom posameznih kmetijskih pridelkov od proizvajalcev ali od trgovskih podjetij, ki pridelke uvažajo, lahko ukvarjalo samo gospodarske organizacije, ki za to dobe posebno dovoljenje.

Pomoč v nesreči vam nudi nezgodno zavarovanje, ki ga je deležen naročnik »Ljudske pravice«

Pred sestankom v Beogradu

Londonški »Observer« je objavil članek, posvečen bližnjemu sestanku veleposlanikov v Beogradu. V njem pravi med drugim:

»Tako po odhodu sovjetske delegacije so zahodnim veleposlanikom predložili račun o sestanku z Rusi, tako da je cilj teh razgovorov prejet, da bi določili stike Jugoslavije z Zahodom, kakor da bi proučili njeno stališče do Rusije.«

»Upamo, da se bo dal maršal Tito prepričati, da ne koristi svojim navadam, da kritizira vojaške bloke v oseh okoliščinah, ker je nedobro Jugoslavije, kakor mu je dobro znano, znatno odvisna od sil Atlantike zveze.«

»Čprav ni nobene želje, da bi omejili novo neodvisno stališče Jugoslavije med Vzhodom in Zahodom, je nekaj zaskrbljenosti, da bi utegnil maršal Tito izkoristiti to, da bi otežkočal pogajanja Zahoda z Rusijo.«

Pisanje »Observera« smo podrobno citirali zato, ker je primer neolocene in izmišljenega prikazovanja stvari, prav tako pa tudi primer popolnega nerazumevanja in posem napačnega tolmačenja smisla, ki ga ima bližnji sestanek v Beogradu. Ne nameravamo se spuščati o polemiko s takimi izmišljenimi trditvami, kakor je trditev, češ da je Jugoslavija »predložila račun o sestanku z Rusi«. Jugoslavija ni nikoli polagala in tudi sploh nima koma položiti računov o svoji neodvisni politiki.

Očiten je tudi nesmisel vseh ostalih trditve v omenjenem članku. Človek kratko malo ne more verjeti, da je moč v resnem časniku prebrati nekaj takšnega, kakor je denimo trditev, da si Jugoslavija prizadeva izkoristiti svoj položaj, da bi »otežkočala pogajanja Zahoda z Rusijo«. Polemika o takšnih in podobnih izmišljotinah bi bila res odboj. Nasa gledišča so dobro znana.

Zdi pa se nam, da se je treba dotakniti namena, smisla in okvirov bližnjega sestanka predstavnikov tistih držav v Beogradu. Ker gre za dogodek, ki bo šele sledil, ni odne, da znova poudarimo nekatere osnove stvari, kajti tudi pisanje »Observera« kaže, da jih še zmeraj niso v celoti razumeli in da skušajo tu pa tam tudi sam sestanek prikazati na način, ki ni v no-

beni zvezi z njegovim resničnim značajem.

Kakor je bilo uradno že sporočeno, bo konec tega tedna sestank predstavnikov Jugoslavije, Francije, ZDA in Velike Britanije, in sicer njihovih veleposlanikov. Udeleženci sestanka bodo prosto in enakopravno izmenjali mnenja o mednarodnem položaju in o medsebojnih stikih. Ideja o potrebi po sklopnju takšnega sestanka ni bila vezana na noben konkreten mednarodni dogodek. Sporočena je bila že pred nekaj meseci. Povsem normalno je, da pride do razgovorov med predstavniki teh držav. Vsa dosedanja uporaba metode o enakopravnih razgovorih (Jugoslavija pa je zelo aktivno sodelovala v uporabi te metode!) je prepričljivo dokazala svojo koristnost za mir in za izboljšanje mednarodnih stikov.

Mi smo zmeraj poudarjali, da je potrebno, da se medsebojni stiki med državami in diplomati ter prosti izmenjava mnenj čim bolj razvijajo. Poudarjali smo enakopravne razgovore, ker smo prepričani, da so prav to oblike, v katerih lahko najbolje izkoristimo sedanje možnosti za upostavitve zdravstva vzdušja na svetu, za razvijanje mednarodnega sodelovanja in za urejanje odprtih vprašanj.

Nasa država, ki v svoji politiki uporablja to metodo, se je hkrati zelo aktivno zavzemala tudi za njeno čim širšo uporabo na svetu. To je prišlo mimogrede rečeno jasno do izraza tudi v oseh dokumentih, izvirajočih iz razgovorov, ki jih je imela Jugoslavija v Indiji in Burmi, nedavno pa s sovjetsko delegacijo in burmanskim ministrskim predsednikom. V skladu s takimi načeli prizadevanj za čim širšo uporabo metode enakopravnih razgovorov najprijšjih in drugih vodilnih predstavnikov je bilo tudi sklenjeno, da bo v Beogradu sestanke predstavnikov Francije, Velike Britanije, ZDA in Jugoslavije.

Razgovori se bodo razvijali na podlagi enakopravnosti kot razgovori predstavnikov tistih držav, ki so že doslej razvile koristno medsebojno sodelovanje na demokratičnih načelih. Bližnji razgovori v Beogradu se bodo razvijali v tistih okvirih in na tisti demokratični podlagi, na kateri se je Jugoslavija nedavno razgovarjala z drugimi de-

želami. Vsa drugačnja zamisel ali razlaga teh razgovorov (kakor jih n. pr. razlaga londonški »Observer« s svojo tezo, naj bi v teh razgovorih »določili stike Jugoslavije z Zahodom« in »prepričali Jugoslavijo o potrebi, da spremeni svojo politiko«) ne razume glavnega namena beograjskega sestanka. Očitno je namreč, da tu ne pojde za nobeno prepričevanje, niti za določitev stikov z nekom drugim. Gre za dogovore predstavnikov tistih držav, katerih cilj je prosta izmenjava mnenj.

Nam je ljubo, da pride do takšnega sestanka, in mi mu pripisujemo velik pomen. Prepričani smo, da bo prosto in enakopravno izmenjava mnenj med predstavniki tistih držav koristila tako nadaljnjemu razvijanju naših stikov kakor tudi krepitvi naporov za nadaljnjo ureditve razmer na svetu. Razen tega bodo bližnji razgovori v Beogradu prispevali svoj delež k nadaljnji okrepitvi metode prostih razgovorov ter enakopravnega in sporazumnega dogovarjanja. To je zelo važno, kajti čim širša uporaba te metode v mednarodnih stikih je nujno potrebna za učinkovito izkoriščanje tistih objektivnih možnosti za zagotovitev trajnega mira, ki jih nudi sedanji svetovni položaj.

J. Smole

Danes dan Jugoslavije na tržaškem velesejmu

Avstrijski interesi na prometu skozi tržaško pristanišče

Trst, 21. junija. — V okviru tržaškega velesejma je bil danes dan Avstrije, ki sodeluje z lepo urejeno kolektivno razstavo. V Trst so prišli vodilni avstrijski gospodarstveniki, ki so si pod vodstvom tajnika zunanjetrgovinske zbornice dr. Korineka ogledali velesejem. Po tem se je dr. Korinek sestel z novnarji in jim govoril o pomenu sodelovanja Avstrije na tržaškem velesejmu.

Izrazil je željo, da bi tržaški gospodarstveniki krogi rešili razna peca vprašanja in tako omogočili še tesnejše sodelovanje Trsta in Avstrije. Predvsem gre za znižanje tranzitnih in pristaniških tarif, skladiščne itd. Uvoz in izvoz avstrijskega blaga skozi tržaško pristanišče bi se tedaj le še povečal.

Bevama znova kandidirajo v vodstvo laburistične stranke

London, 21. junija (Tanjug). Vodja levega krila laburističnega gibanja Bevan je sklenil spet sprejeti kandidaturu za blagajnika v Nacionalnem izvršnem odboru stranke. Njegov kandidaturo je terjala Nacionalna unija avtomobilskih delavcev. Volitve na ta položaj bodo na strankini letni konferenci oktobra.

Na vprašanje, kako se stališče Avstrije do mednarodne konference za tržaško pristanišče, je dr. Korinek izjavil, da Avstrija pozdravlja vsako iniciativo, ki lahko koristi zboljšanju gospodarskih odnosov in interesom avstrijskega gospodarstva.

Jutri bo na tržaškem velesejmu dan Jugoslavije. Ob tej priliki si bodo velesejem ogledali številni predstavniki jugoslovanskega gospodarstva, med njimi tudi predstavnik Zvezne zunanjetrgovinske zbornice Ivo Barbalčić. Dopolnilno bo v prostori velesejma tiskovna konferenca, zvečer pa bo na jugoslov. generalnem konzulatu svečan sprejem.

— Z VSEH STRANI SVETA —

ZDA PARLAMENTARNA KONFERENCA ATLANTSKE ZVEZE

Washington, 21. jun. (AFP) Predstavniški dom je večeraj sprejel z 337 proti 31 glasovom resolucijo, ki pooblašča Kongres, da pošlje delegacijo na konferenco parlamentarnih skupin držav Atlantike zveze. Konferenca bo prihodnji mesec v Parizu. Na njej bodo obravnavali skupne probleme za ohranitev mira in varnosti na Severnem Atlantiku. Deset držav je že sprejelo vabilo, naj se udeležijo te konference.

OBSODBA ČLANOV KP

Philadelphia, 21. jun. (Reuter). Tukanje sodišče je obsodilo 9 članov KP ZDA, ker so »hujkali na nasilno strogost vlade«. Štirje obtoženci so bili obsojeni na kazni po tri leta zapora, ostali pa vsak na 2 leti.

POVEČANI OBRAMBNI PRORČANI

Washington, 21. jun. (AFP) Ameriški senat je danes sklenil, da se v nasprotju s priporočilom predsednika Eisenhowerja poveča obrambni proračun za 46 milijonov dolarjev. S tem senatnim odlokom naj bi prepričal zmanjšanje mornariških enot za 22.000 mož.

IZRAEL ZARADI OBMEJNEGA INCIDENTA

Tel Aviv, 21. jun. (Reuter) Izraelo-jordanska komisija za premirje je danes z večino glasov obsodila Jordanijo za oboroženi spopad, ki se je pripetil minul petek. Takrat je nekaj Jordanskih vojakov prešlo na izraelsko ozemlje in nastavilo zasedo. Nekaj Jordanskih vojakov, ki je našel na najo 300 jrdov od izraelsko-jordanske meje, je bil ubit.

KENIJA KAKO MISLIJO ZATRETI ODPOR DOMAČINOV

Nairobi, 21. jun. (Reuter) Novi dopolnili zakon o izrednem stanju dolega zaplombo denarja, živine, vozil in tudi šotve za vse pripadnike gibanja Mau Mau ali njih pristaje. Ta ukrep je bil danes objavljen in naj bi razširil akcijo za zaplombo ozemlja, ki naj bi se začela po 10. juliju.

MADZARSKA TRGOVINSKI SPORAZUM Z NORVEŠKO

Budimpešta, 21. jun. (MTI) Tu je bil sklenjen novi trgovinski sporazum z Norveško. V primeri s prednjim letom določa sporazum znatno povečanje menjave blaga med obema državama. Madžarska bo izvažala v Norveško konfekcijsko blago in druge tekstilije, motocikle, električne aparate, opremo za težko industrijo, sladkor in kmetijske pridelke, iz Norveške pa bo uvažala sintetična vlakna, surovo železo, težne spojine, janski les, cevi in druge in različne ribiške izdelke.

ALŽIR TRI SMRTNE OBDOBDE

Alžir, 21. jun. (AFP) Stalno vojaško sodišče v Alžiru je večeraj obsodilo na smrt tri Alžirce, ker so dne 6. novembra sodelovali pri napadu na neki avtobus pri Rebevalu. Takrat je bil sofer avtobusa ubit, neki častnik pa je bil ranjen.

AMERIŠKO OROŽJE ZA ZAHODNO NEMČIJO

Bonn, 21. jun. (AFP) Bonnski politični krogi pričakujejo, da bodo sporazum o pošiljkah ameriškega materiala za nemško vojsko sklenili do konca tega meseca. Čeže, da bodo ZDA dobavile Zahodni Nemčiji orožja in opreme za eno milijardo dolarjev. Nemčija bo te dobave plačevala v markah. Pogajanja o tem so se začela že v februarju. Na njih sodelujejo predstavniki bivšega Blankovega urada — zdaj obrambnega ministrstva — in ameriške vojaške misije v Bonnu.

ALŽIR TRI SMRTNE OBDOBDE

Alžir, 21. jun. (AFP) Stalno vojaško sodišče v Alžiru je večeraj obsodilo na smrt tri Alžirce, ker so dne 6. novembra sodelovali pri napadu na neki avtobus pri Rebevalu. Takrat je bil sofer avtobusa ubit, neki častnik pa je bil ranjen.

DANES PO SVETU

Razgovori o Gazi

Napetost v izraelsko-arabskih stikih je sprlo mnogih neurejenih zadev in spornih vprašanj še iz časov, ko je nastala država Izrael, do več let obdobja točka na Bliznjem vzhodu. Zadnje mesec je položaj na področju Gaze povzročil v tem okviru skrajno zaostrenost. Na tem delu izraelsko-egiptske meje se je pripetilo zadnje čase več incidentov in odgovornost zanje je padla zdaj na to, zdaj na drugo stran.

Začetek junija je prinesel začelno prizadevanje, da bi našli pota in načine, da bi omilili napetost in normalizirali stanje na področju Gaze. Predstavniki treh zahodnih držav so proučili novi položaj, trije veleposlaniki so posredovali v Tel Avivu in Siru, angleški zunanji minister Macmillan se je posvetoval z egiptskim in izraelskim veleposlanikom v Londonu in govoril s šefom misije OZN za kontrolo nad premirjem generalom Burnsonom, s ministrskim predsednikom Naserom in z izraelskimi predstavniki.

Sad te dejavnosti so bili trije načrti. Egiptski ministrski predsednik v začetku junija predlagal, naj bi vodilo demarkacijske črte na področju Gaze upostavili demilitariziran pas, tako da bi se na obeh straneh čete umaknile za en kilometer. V Izraelu so sprejeli ta predlog z nezanimanjem in ga odklonili, hkrati pa so trdili, da zahtevajo položaj razgovore visokih predstavnikov Egipta in Izraela. Hane tega so v soboto v Tel Avivu objavili kot izraelski protipredlog četiri točke iz načrta ministrskega predsednika Sareta, katerih podlaga je v ureditvi 100 m široke varnostne

cone vzdolž demarkacijske črte in skupnih patrulj za kontrolo nad to črto, poveljniki čet obeh strani pa naj bi se sestali, da bi se dogovorili o sodelovanju in varnosti na meji.

Tretji načrt je sestavil general Burns. Njegov predlog predvideva skupne egiptsko-izraelske patrulle, z bodečo orožje označeno mejo, uporabo izključno rednih čet na občutljivih krajih in sodelovanje krajevnih poveljnikov. Razen tega naj bi Burnson, vsa pobuda te dni privedla do sestanka vojaških predstavnikov Izraela in Egipta, posvečenega ukropom za zmanjšanje napetosti na področju Gaze.

Trije različni predlogi o ureditvi spora napotijo človeka prvi hip na misel, da so razgovori že pred svojim začetkom izgubili sleherno upanje, da bi rodili začelne uspehe. Proučevanje treh predloženih načrtov pa kaže, da je v bistvu vsi trije usmerjeni na to, da bi napetost popustila. Ze s tem pa je omogočeno, da bi predloge vskladili in našli v razgovorih izhodi, ki bi zadovoljili oboje zainteresirani strani in OZN. Seveda sta za to potrebna dobra volja in pripravljenost glede sporazuma.

Vsestranska dejavnost, ki se je razvila zadnje dni v zvezi z vprašanjem Gaze, vzbuja nekaj optimizma, da bi utegnili priti do sporazumnih ukrepov. To je tem bolj začelno, ker bi ne le odstranilo vire trenj v izraelsko-egiptskih in tudi arabskih stikih, marveč bi se s sporazumom poravnalo spora na področju Gaze izboljšal tudi položaj na Bliznjem vzhodu sploh.

M. Bratič

S POTOVANJA PO ITALIJI

Rim, junija. Nadar govore Italijani o razvoju svoje dežele, o gospodarskih težavah, o življenjskem standardu, vse kar utegne zanimati tujca o deželi, ki bi jo rad spoznal, često omenjajo »dve Italiji«. Sio bi pravzaprav na eni strani za severne, na drugi pa za južne pokrajine (Sicilijo in Sardinijo), za tako imenovani Mezzogiorno. Če bi potegnili črto, ki bi presekala Italijo, od Rima nekako do Terrama blizu jadranske obale, in jo tako razdvojili v dve deželi, čeprav v eni državi, bi takoj prepoznali njuno različno gospodarsko, politično

Kontrasti med Severom in Jugom

Zakaj govore Italijani doma o dveh Italijah?

in kulturno sestavo: razvita dežela na severu in dokaj zaostala na jugu. Če obe združimo, so v skupnem povprečju za vso Italijo majhni narodni dohodek Juga, nizka stopnja industrializacije in kulturna raven prebivalstva ljud. manj opazni.

Te razlike res ni težko opaziti, če potujemo po severnih in južnih krajih in če se le bežno ozremo na podatke o gospodarskem in kulturnem položaju na Severu in Jugu.

Kaj pokaže primerjava
Severni kraji Italije: Lombardija, Piemont, Benečija, Ligurija in Emilija so po stopnji industrializacije, železniških prog, po sredstvih za visoke donose v kmetijstvu itd. nekaj čisto drugače kot kraji Mezzogiorna: Abruci in Molise, Kampanija, Lukanija, Apulija, Kalabrija, Sicilija in Sardinija z zelo siromašnimi in zaostalimi področji večidel kmetijskega značaja, v katerih prevladujejo veleposelje.

Na industrijsko proizvodnjo južne Italije odpade samo kakih 6%, celotne italijanske industrijske proizvodnje. Delež Juga v narodnem dohodku znaša samo 19 odstotkov, vtem ko znaša delež same Lombardije 21,6%. Narodni dohodek na prebivalca je znašal 1953. leta 294,135 lir. na Jugu pa 85,923 lir. V industriji na Severu je zaposlenih 18,3% prebivalcev, na Jugu le 4. Od leta 1948 do leta 1952 je imela južna Italija z žitom zasajene površine kakih 2,5 milijona ha, severna pa 2,2. Donos na Jugu je znašal 3,3 metrske stote na hektar, na Severu pa 20,7.

Podatki o potrošnji živih na prebivalca kažejo prav tako veliko razliko: v letu 1951 je potrošil prebivalec na Jugu povprečno po 8,6 kg mesa, na Severu 19,7, mлека na Jugu 15,6 litrov, na Severu 68,3. Prebivalec Juga je dalje potrošil sladkorja 7,3 kg, prebiva-

lec Severa 16,3. Potrošnja električne energije je znašala leta 1950 na prebivalca 4,3 krat manj na Jugu kakor na Severu. Število motornih vozil je na Severu štirikrat večje kakor na Jugu.

Še nekaj podatkov iz parlamentarne ankete

Parlament je leta 1953 in 1954 oorganiziral anketo o »bedi v Italiji in sredstvih za njeno omiljenje«. Ko je posebna komisija proučevala stanovanjski položaj prebivalstva in prehrano, je prišla do naslednjih podatkov:

V 33.577.000 sobah stanuje 11.268.000 družin. Povprečno število družinskih članov je 4,06. 232.000 družin (2% prebivalstva) stanuje v kletah, na podstrešjih in v skladiščih, 92.000 družin (0,8% prebivalstva) v barakah in pečinah, 1.078.000 družin (9,3% prebivalstva) stanuje z nad 3 člani v eni sobi, 1.378.000 družin (12% prebival.) pa stanuje z nad 2 članoma v eni sobi. Od vseh 11.268.000 družin jih stanuje 2.580.000 ali 22% v slabih stanovanjih.

Glede prehrane je komisija ugotovila: 569.000 družin (7,5% prebivalcev) sploh ne troši mesa, sladkorja in vina, vtem ko ga porabi 1.032.000 družin zelo malo ali pa sploh nič. 4.428.000 družin (38,2% vseh prebivalcev) niti enkrat tedensko ne kupi mesa.

Komisija je razvrstila prebivalstvo (po življenjskih razmerah) v naslednje kategorije: a) 1.357.000 družin (11,7% prebivalcev) živi v bedi, tako da nimajo skoraj nobenega vira dohodkov; b) 1.345.000 družin (11,8%) živi v revščini (zelo pili viri dohodkov); c) 2.616.000 družin (65,7%) ima srednji standard; d) 1.274.000 družin (11% prebivalcev) ima dober standard.

Večina v težavnih razmerah živečih prebivalcev odpade na južne kraje. Tako je od 1.357.000 v bedi ži-

Ulica v Rabatu, središču francoske uprave v Maroku

Sporazumi s Tunizijo

drugi kamen spotike za sedanjo francosko vlado

Pariz, 21. jun. (Tanjug). Francoska poslanska zbornica, ki je danes popoldne po enomesnem premoru nadaljevala delo, se bo morala kmalu izreči o francosko-tunizijskem sporazumu. Na zahtevo ministr. predsednika Faura je predsedstvo zbornice odredilo, da bo razprava o ratifikaciji teh sporazumov med 5. in 14. julijem.

Po splošnem mnenju francoskih političnih krogov bo vlada v tej razpravi izpostavljena najhujši preizkušnji. Medtem ko je bil ministrski predsednik Faure s svojimi sodelavci v zadnjih dneh posebno zaposlen s položajem v Alžiru in Maroku, so si v Franciji in v Tuniziji prizadevali, da bi ratifikacijo odgodili za nedoločen čas. V Parizu je več poslancev vložilo interpelacije v zvezi s sporazumom, nekateri bivši degaulovci pa nameravajo naravnost zahtevati odgoditev ratifikacije, dokler ne bi uredili pravnih odnosov med obema deželama, torej dejansko v nedogled.

Razen tega je degaulovski poslanec Flandin predlagal, naj se vlada začne nemudoma pogajati s tuniško vlado za sporazum o priključitvi Tunizije k Francoski uniji, da bi tako dopolnili nedavno sklenjeni sporazum, in šele po tej naj bi vse dosedanje sporazume predložili zbornici v ratifikacijo. Ministrski predsednik Faure pa se je odločil, da bodo debato o ratifikaciji začeli v napovedanem roku, torej pred zaključkom sedanjega zasedanja zbornice.

Ameriško orožje za Zahodno Nemčijo

Bonn, 21. jun. (AFP) Bonnski politični krogi pričakujejo, da bodo sporazum o pošiljkah ameriškega materiala za nemško vojsko sklenili do konca tega meseca. Čeže, da bodo ZDA dobavile Zahodni Nemčiji orožja in opreme za eno milijardo dolarjev. Nemčija bo te dobave plačevala v markah. Pogajanja o tem so se začela že v februarju. Na njih sodelujejo predstavniki bivšega Blankovega urada — zdaj obrambnega ministrstva — in ameriške vojaške misije v Bonnu.

Središče Milana

Predmestje Siracuse na Siciliji

POPOTNI ZAPISKI

Vlak drda po dravski dolini navzgor, enakomerno in vztrajno. — Govore, da vozi na progi Maribor-Prevalje najhitreje v državi: 82 km prepelje v dveh urah, medtem ko sem se vozil letos aprila iz Dravograda v Celje osem ur in pol. O tej vožnji, ki traja samo od Slovenjegra Gradca do Velenja tri ure, so spleti tamkajšnji ljudje tole zgodbo:

»Ej, kmetica iz Meslinje v Dolci, ko jo dohiti vlak:

»Ej, mamca, prisedete na vlak?« jo povabi strojevodja.

»Ne, se mi v Dolci preveč mudi,« odkloni kmetica. In jeze, prerekanj koliko je tega med potniki, ko med vožnjo prikručejo in odpenjajo vagonet! — Zavriska lokomotiva, preden zavoz v predor ali na most. Njen rezki krik zamre v ropotanju koles, čuje ga otrok, ki se igra nekje ob bregu in pogleda črno kačo v dolini, nad katero se kot drda umazan dim.

delavskem naselju, rdeče pobarvani balkoni izstopajo s svojo kričavostjo. — Naprej, proti Dravogradu! Iz vuzeniškega jezera štrle vrhovi potonelih smrek in streha poljskega znamenja gleda iz vode kot morski svetilnik. Na bregu so trgovski podjetneži že postavili lesene lope in čolni so privezani ob kolch. Colne imajo že tudi oddaljene kmetije. Kmečki otroci se igrajo z jadrnicami. Iz Maribora, Ptujja, Sobotice, Lendave prihajajo sorodniki na letovanje ob umetna jezera; to so predhodniki bodočih letoviščarjev, kajti vsako leto jih bo več. Takrat bodo kmetije oddajali sobe, hrano, mladeniči bodo s čolni prevažali turiste po jezeru in veliki hoteli bodo bržda zrastle na sončnem bregu. Dravske elektrarne so prinesle novo življenje v dolino, prisilile so ljudi, da delajo in mislijo na stvari, o katerih se jim pred desetimi leti še niti sanjalo ni.

»Vroč dan je bil, pa se mi je čudno zdelo, da nosi Rudl pelarino. Hodil je med tropom, ki so odhajali iz tovarne. Pogledal sem za njim:

— Hej, Rudl, kaj pa nosiš pod pelarino?

— Kaj bi? Lačen sem, domov se mi mudi. — Jaz pa sem stopil k njemu.

— Čakaj, da ti popravim grbol! — Vam rečem, ko sem prijel, je bilo nekaj trdega in težkega. Odrnem: 18 kg težkega francoza je imel obsečenega čez ramo.

— Oha, kaj pa je to, Rudl, a?

— A, prekleto, že spet so mi za »heč« nekaj obesili na rame; zadnjič so mi naložili v aktovko opek!

— Ja, veš, — sem mu rekel, — kar z menoj stopi, da tale »heč« popiševa. — Pozneje so odkrili, da je Rudl precej znesel iz tovarne. Eno leto bo sedel zato. Potniki so se smejali, stara kmetica pa je pridljala:

»Vroč dan je bil, pa se mi je čudno zdelo, da nosi Rudl pelarino. Hodil je med tropom, ki so odhajali iz tovarne. Pogledal sem za njim:

— Hej, Rudl, kaj pa nosiš pod pelarino?

— Kaj bi? Lačen sem, domov se mi mudi. — Jaz pa sem stopil k njemu.

— Čakaj, da ti popravim grbol! — Vam rečem, ko sem prijel, je bilo nekaj trdega in težkega. Odrnem: 18 kg težkega francoza je imel obsečenega čez ramo.

— Oha, kaj pa je to, Rudl, a?

— A, prekleto, že spet so mi za »heč« nekaj obesili na rame; zadnjič so mi naložili v aktovko opek!

— Ja, veš, — sem mu rekel, — kar z menoj stopi, da tale »heč« popiševa. — Pozneje so odkrili, da je Rudl precej znesel iz tovarne. Eno leto bo sedel zato. Potniki so se smejali, stara kmetica pa je pridljala:

»Ce bi tale cement dali za gnojne jame, koliko bi napredovalo naše kmetijstvo!« S pogledom sem sledil kmetovemu prstu, ki je kazal železobetonske bunkerje, vkopane ob reki vsakih dve sto metrov od Maribora do Dravograda. To je nekdanja Rupnikova obrambna linija. Ta proč vrženi cement ni zadržal Nemcev leta 1941. V kmetovi jezi je bilo precej resnice.

V nasprotnem kotu vagona je skupina »holcarjev« precej glasna. V zamašenih nahrbtnikih imajo nabasano hrano in obleko, steklenice so zataknjene v žepu, vrvi, zvite žage in s krpami povite sekire leže po klopih.

»Frenki, daj meni kratkega malo!«

»Ja, tvoja stara mi je rekla, da je zate samo delo.«

Smeh, steklenica kroži od ust do ust. Drvarji gredo na Pohorje, kjer so neizbrpne zaloge dragocenega lesa. Nič več ne spravljajo lesa po reki. Preprečile so to hidrocentrale. Po Pohorju so razpredene nove, trde ceste in s kamionji prevažajo les na železniške postaje, ali pa kar naravnost na žage. — Resni in veseli pogovori, kakor pač nanese, se čujejo na potovanjih. Je pripovedoval vratar ene večjih tovarn ob Dravi tole resnično zgodbo:

»Bolje je stradati, kot krasti.«

Nisem več poslušal razgovorov. Gledal sem skozi okno. Proti Slovenjegra Gradcu smo se peljali. Komaj pol ure stran od Dravske doline, pa je pokrajina čisto drugačna. Kamnolomi, poljske apnenice, oglarske kope in žage so ob progi do Velenja. V Paški vasi se svet odpre, dolina razširi, kot jezeve bodice, zasajene v zemljo, se pojavijo visoke hmeljke: Savinjska dolina.

Za razmišljanje je precej časa in vzrokov. O nizkih plačah in kaj vem še o čem tarnamo; od kod pa potem sredstva, ki so jih vložili ljudje v hišice, ki so zrastle po vojni od Maribora do Celja? Nekaj časa sem štel, potem pa se mi je zmešala visoka številka. Nova so velika delavska naselja v mariborskem predmestju, v Rušah, Vuzenici, Ravnah, Slovenjem Gradcu, Velenju, Soštanju, Polzeli in v Celju. Nad 60.000 novih prebivalcev je našlo delo v novih tovarnah in dom v teh naseljih. Vse stare tovarne so najmanj za polovico razširili. Velika bi bila vsota, če bi v dinarjih hoteli izraziti vrednost po vojni povečane produkcije v teh tovarnah. Ze samo številke, da je v teh krajih zgrajenih sedem novih velikih tovarn in da znaša število priseljenih delavcev nekaj čez 40.000, povedo dovolj. Vse to velja le za kraje, ki jih more popotnik videti z vlaka na potovanju od Maribora do Celja preko Dravograda.

»Vroč dan je bil, pa se mi je čudno zdelo, da nosi Rudl pelarino. Hodil je med tropom, ki so odhajali iz tovarne. Pogledal sem za njim:

— Hej, Rudl, kaj pa nosiš pod pelarino?

— Kaj bi? Lačen sem, domov se mi mudi. — Jaz pa sem stopil k njemu.

— Čakaj, da ti popravim grbol! — Vam rečem, ko sem prijel, je bilo nekaj trdega in težkega. Odrnem: 18 kg težkega francoza je imel obsečenega čez ramo.

— Oha, kaj pa je to, Rudl, a?

— A, prekleto, že spet so mi za »heč« nekaj obesili na rame; zadnjič so mi naložili v aktovko opek!

— Ja, veš, — sem mu rekel, — kar z menoj stopi, da tale »heč« popiševa. — Pozneje so odkrili, da je Rudl precej znesel iz tovarne. Eno leto bo sedel zato. Potniki so se smejali, stara kmetica pa je pridljala:

»Vroč dan je bil, pa se mi je čudno zdelo, da nosi Rudl pelarino. Hodil je med tropom, ki so odhajali iz tovarne. Pogledal sem za njim:

— Hej, Rudl, kaj pa nosiš pod pelarino?

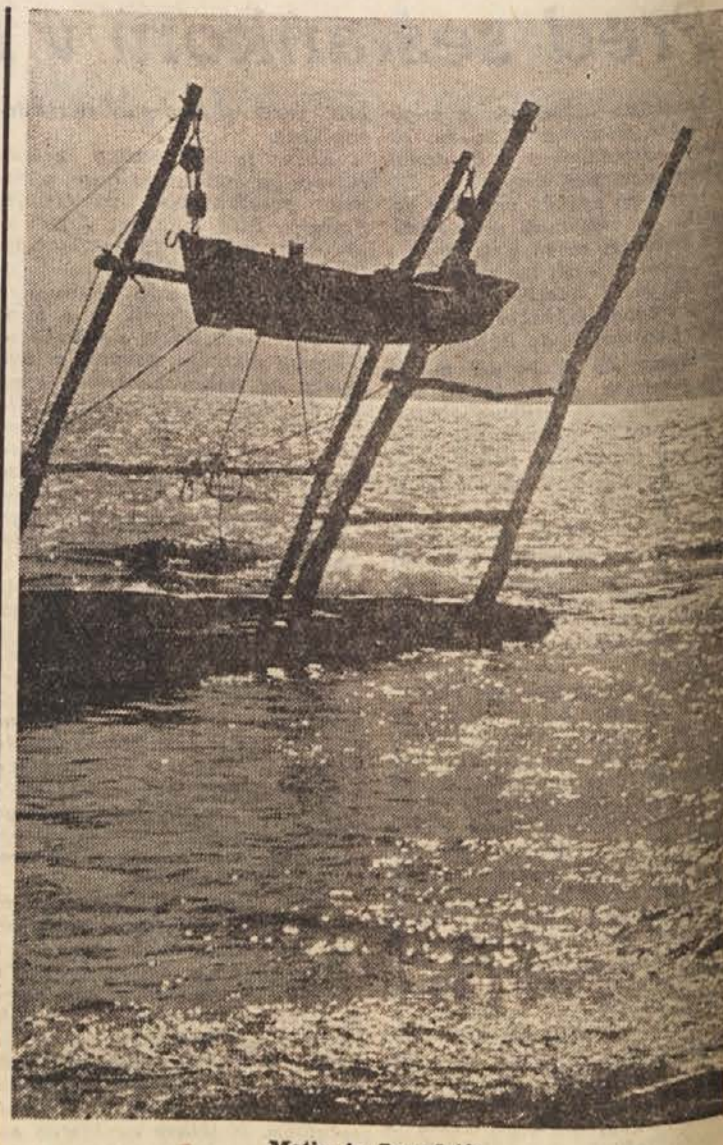
— Kaj bi? Lačen sem, domov se mi mudi. — Jaz pa sem stopil k njemu.

— Čakaj, da ti popravim grbol! — Vam rečem, ko sem prijel, je bilo nekaj trdega in težkega. Odrnem: 18 kg težkega francoza je imel obsečenega čez ramo.

— Oha, kaj pa je to, Rudl, a?

— A, prekleto, že spet so mi za »heč« nekaj obesili na rame; zadnjič so mi naložili v aktovko opek!

— Ja, veš, — sem mu rekel, — kar z menoj stopi, da tale »heč« popiševa. — Pozneje so odkrili, da je Rudl precej znesel iz tovarne. Eno leto bo sedel zato. Potniki so se smejali, stara kmetica pa je pridljala:

Motiv iz Savudrije

»Kajpak, to drži. Vsak kmet pridelava le zase, potreben denar izkupi iz lesa. Kmetje tu niso prisiljeni izboljšavati kmetijstva.«

»Postaja Vuzenica!« — Nastane gneča pri vratih: potniki silijo gor, drugi dol. Lep dan je in v soncu se blešče novi bloki v

»Ce bi tale cement dali za gnojne jame, koliko bi napredovalo naše kmetijstvo!« S pogledom sem sledil kmetovemu prstu, ki je kazal železobetonske bunkerje, vkopane ob reki vsakih dve sto metrov od Maribora do Dravograda. To je nekdanja Rupnikova obrambna linija. Ta proč vrženi cement ni zadržal Nemcev leta 1941. V kmetovi jezi je bilo precej resnice.

V nasprotnem kotu vagona je skupina »holcarjev« precej glasna. V zamašenih nahrbtnikih imajo nabasano hrano in obleko, steklenice so zataknjene v žepu, vrvi, zvite žage in s krpami povite sekire leže po klopih.

»Frenki, daj meni kratkega malo!«

»Ja, tvoja stara mi je rekla, da je zate samo delo.«

Smeh, steklenica kroži od ust do ust. Drvarji gredo na Pohorje, kjer so neizbrpne zaloge dragocenega lesa. Nič več ne spravljajo lesa po reki. Preprečile so to hidrocentrale. Po Pohorju so razpredene nove, trde ceste in s kamionji prevažajo les na železniške postaje, ali pa kar naravnost na žage. — Resni in veseli pogovori, kakor pač nanese, se čujejo na potovanjih. Je pripovedoval vratar ene večjih tovarn ob Dravi tole resnično zgodbo:

»Bolje je stradati, kot krasti.«

Nisem več poslušal razgovorov. Gledal sem skozi okno. Proti Slovenjegra Gradcu smo se peljali. Komaj pol ure stran od Dravske doline, pa je pokrajina čisto drugačna. Kamnolomi, poljske apnenice, oglarske kope in žage so ob progi do Velenja. V Paški vasi se svet odpre, dolina razširi, kot jezeve bodice, zasajene v zemljo, se pojavijo visoke hmeljke: Savinjska dolina.

Za razmišljanje je precej časa in vzrokov. O nizkih plačah in kaj vem še o čem tarnamo; od kod pa potem sredstva, ki so jih vložili ljudje v hišice, ki so zrastle po vojni od Maribora do Celja? Nekaj časa sem štel, potem pa se mi je zmešala visoka številka. Nova so velika delavska naselja v mariborskem predmestju, v Rušah, Vuzenici, Ravnah, Slovenjem Gradcu, Velenju, Soštanju, Polzeli in v Celju. Nad 60.000 novih prebivalcev je našlo delo v novih tovarnah in dom v teh naseljih. Vse stare tovarne so najmanj za polovico razširili. Velika bi bila vsota, če bi v dinarjih hoteli izraziti vrednost po vojni povečane produkcije v teh tovarnah. Ze samo številke, da je v teh krajih zgrajenih sedem novih velikih tovarn in da znaša število priseljenih delavcev nekaj čez 40.000, povedo dovolj. Vse to velja le za kraje, ki jih more popotnik videti z vlaka na potovanju od Maribora do Celja preko Dravograda.

»Vroč dan je bil, pa se mi je čudno zdelo, da nosi Rudl pelarino. Hodil je med tropom, ki so odhajali iz tovarne. Pogledal sem za njim:

— Hej, Rudl, kaj pa nosiš pod pelarino?

— Kaj bi? Lačen sem, domov se mi mudi. — Jaz pa sem stopil k njemu.

— Čakaj, da ti popravim grbol! — Vam rečem, ko sem prijel, je bilo nekaj trdega in težkega. Odrnem: 18 kg težkega francoza je imel obsečenega čez ramo.

— Oha, kaj pa je to, Rudl, a?

— A, prekleto, že spet so mi za »heč« nekaj obesili na rame; zadnjič so mi naložili v aktovko opek!

— Ja, veš, — sem mu rekel, — kar z menoj stopi, da tale »heč« popiševa. — Pozneje so odkrili, da je Rudl precej znesel iz tovarne. Eno leto bo sedel zato. Potniki so se smejali, stara kmetica pa je pridljala:

Mar je 8 milijonov res nepomemben drobiž?

V kmetijski zadruzi Vir pri Domžalah beležijo iz lanskega poslovnega leta milijon 400.000 dinarjev primanjkljaja, ki ga ne morejo z ničemer opravičiti. Denarja enostavno ni — ko da bi šlo v Janezkovem hranilniku za dva dinarja. Tudi v kmetijski zadrugi Peče in v Litiji ne morejo povedati, kje je po pol milijona dinarjev, in v Gabrovki 482.000 dinarjev, v Pijavi gorici 410.000 dinarjev... V vseh zadrugah Okrajne zadrugne zveze Ljubljana znaša pogrešana vsota 7 milijonov in pol dinarjev. Nekateri opravičujejo stvar s tem, da je ta vsota v primeri s celotnim prometom kmetijskih zadrug, ki je lani znašal 3 milijarde 253 milijonov dinarjev, drobiž, ki se v trgovini izmuzne mimogrede, saj je bilo kljub vsemu 140 milijonov dinarjev dobička. Predvsem vsota skoraj 8 milijonov dinarjev ni drobiž, ker pa so ugotovili, da so s tem drobižem

Veliko knjigovodij v kmetijskih zadrugah je iz vrst bivših zandarjev, financarjev, bivših trgovcev in kaznovanih uradnikov, ki so na spiskih plač seveda vsi strokovnjaki, a ko je treba nositi odgovornost..., takrat bi bili potrebni nje dopolnilni tečajji, seminarji itd. Na veliko tlobitj o izgubah in primanjkljajih v zadrugah res ne imelo smisla, toda če nekatere druge stvari jemljejo tako na lahkno, je pa le treba stvari postaviti na pravo mesto, ker s svojim ravnanjem ne le škodujejo skupnosti in zadrugnim članom, ampak mečejo slabo luč na vse zadrugništvo; razen tega ustvarjajo ugodna tla za kriminal in vzgojno slabo vplivajo na ostale zadrugnike.

Ljubljanska Okrajna zadrugna zveza bo ravnala s svojimi primeri takole: vse krivice bo izročila sodišču. Upravni odbori kmetijskih zadrug bodo morali odslej redno in natančno opravljati inventure, od uslužbencev pa zahtevati pogodbenne obveze. Te dni bo Zveza organizirala tečaj za mlade knjigovodje (prijavljencev je nad sto), potem pa bodo morali vsi opravljati ustrezne kvalifikacijske izpite. Tako bo vsaj delno odstranjeno izgovarjanje na neznanje, za katerim se skrivajo najrazvostnejše špekulacije, od nakupovalcev v zadrugni trgovini — do kriminalnih manipulacij v knjigovodstvih.

Po novih ljubljanskih cestah

Ljubljancani so že dolga leta pogrešali sprehalne poti od Golovca Orja, kjer bodo menda odprli je vodila tja gozdna steza, ki se je čestokrat izgubila v mahu. Uprava cest MLO je pred nekaj meseci pričela graditi pot. Ne le da bodo po njej lahko Ljubljancani prišli do Orja, kjer bodo menda odprli v kratkem gostilno, ampak tudi do Urha, kjer bodo 22. julija ob Dnevu vstaje odkrili velik spomenik borcem, padlim za svobodo.

mešan. Uprava cest MLO Ljubljana je pričela urejati že pred nekaj meseci. Do zdaj so izkopalni 500 m ceste. Da pa jo bodo lahko dokončali bodo morali porabiti še 10.000 m³ granitnih kock.

Smartninsko cesto bodo tlakovali od železniškega podvoza do Pokopališke ceste. Del Savske ceste pa bodo pričeli urejati takoj, ko bo mogoče. Ikrati s tlakovanjem pa bodo delavci preložili tudi tramvajsko progo na levo stran, vendar tako, da bo tramvaj lahko vedno vozil po enem tiru. Za prebivalce Savske kolonije bo to nemara nekoliko težko, saj po enem tiru tramvaj ne bo vozil tako hitro in pogosto. Bodo pa lahko zato tembolj zadovoljni potem, ko bo nova tramvajška proga solidno urejena.

»Res, ustvarili smo nove industrijske centre, a kmetije gospodarstvo še vedno po starem. Nočejo prilagoditi kmetijstva potrebam bližnjega trga!«

»Ampak, nekje mora biti vzrok. Če bi bili kmetovalci v

»SVILA« — MARIBOR sprejme:

strojnega tehnika

mlajšega, absolventa srednje tehnične šole (strojnega odseka)

Interesenti, ki imajo veselje do pogona in energetike, naj se obrnejo na upravo »SVILA«, Maribor-Pobrežje

M-332

Ključavničarsko-kleparsko podjetje

RAZVITAKA

BEOGRAD

Pop Taškova 20 — tel. 40-715

Sprejeli bi kot prenos osnovnih sredstev

osebni avtomobil

v dobrem stanju ali z manjšim popravilom

Potrebuje: visokokvalificiranega ali kvalificiranega obratnega električarja z daljšo prakso

Plača po tarifnem pravilniku.

1010

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR V SODRAŽICI

razpisuje mesto

ZDRAVNIKA

splošne prakse predvsem za območje tukajšnje občine

Nudimo brezplačno trisobno komfortno stanovanje s kurjavo v novi stavbi zadrugnega doma.

Ponudbe poslati na tajništvo Občinskega ljudskega odbora.

2279

GOSPODARSTVO PO SVETU

NOVA KRIZA V TEKSTILNI INDUSTRIJI

Pred tremi leti je bila tekstilna industrija v glavnih industrijskih deželah, zlasti v Veliki Britaniji, Franciji itd. v krizi. Med vzroki takratne krize so naštevali velike stroške za ponovno oborožitev, v resnici pa je šlo za kupno moč, ki je morala zaradi naraščanja cen znatno omejiti izdatke za tekstilije in podobno. Na drugi strani pa razvoj tekstilne industrije v nezadostno razvitih deželah in usmeritev teh dežel na večji uvoz opreme in investicijskih potrebščin za lastni razvoj trajno vpliva kot činitelj, ki omejuje trg za tekstilne izdelke industrijskih dežel. Poznejši razvoj, ko so cene nekoliko padle, delavske mezde pa narasle, je ugodno vplival na obratovanje tekstilne industrije in tako je ta prva vojna kriza v tekstilni industriji znatno popustila. Toda vprašanje zunanjih trgov, vprašanje neskladnosti med zmogljivostmi in možnostmi potrošnje je ostalo odprto. Nekateri najnovejši znaki pa kažejo, da industriji glavnih proizvodnih dežel spet grozi kriza, tokrat morda hujša, kakor je bila pred tremi leti.

V letnem poročilu Britanske zveze bombažnih predilnic je rečeno, da je bombažna industrija

ogrožena. Izvoz bombažnega prediliva se krči, hkrati pa narašča uvoz bombažnih polizdelkov. Obratovanje je moralo ustaviti nad 100 tkalnic, še več pa je tkalnic, v katerih so proizvodnjo omejili. Leta 1951 je znašal uvoz bombažnih izdelkov iz Anglije 864 milijonov kvadratnih jardov, leta 1952 in leta 1953 je padel povprečni izvoz na 708 milijonov, lani pa na 656 milijonov. In še zmeraj kaže, da bo čedalje bolj padal.

Tudi švicarska bombažna industrija, ki je sicer s svojo odlično proizvodnjo doslej kljubovala spremembam na trgu, se že pritožuje, da je nastal zastoj v izvozu, kar kaže, da bi se utegnili v bližnji prihodnosti zmanjšati tudi izvoz iz Švice. Švice se zlasti boji, da bi utegnile izvozneške dežele, ki so bile doslej v svoji proizvodnji za izvoz usmerjene na preprostejše in cenejše izdelke, preiti na proizvodnjo boljših izdelkov, kar bi pomenilo za švicarsko industrijo nove konkurence.

Na Japonskem je trgovinsko ministrstvo pripravilo predlog o ureditvi proizvodnje bombažnih tekstilij. Ministrstvo predlaga, naj bi ustanovili posebno združenje za ureditev izvoza bombažnih iz-

delkov, ki bi odkupovalo in spravljalo v skladišča presežke teh izdelkov v skladu s stanjem na trgu. Ta ukrep naj bi ublažil neugodni vtis, ki ga je napravila japonska konkurenca na svetovnem trgu tekstilij.

Združenje proizvajalcev bombažnih tekstilij v Grčiji je izrazilo bojazan, da bo moralo ustaviti proizvodnjo v svojih tovarnah, ker je uvoz bombažnih tekstilij iz tujine prevelik. Pravzaprav gre za pritisk na vlado, da bi omejila uvoz in izposlovala večja ob šor naročila, ki so doslej nudila grški bombažni industriji znatno oporo.

Težave s prodajo, omejitve proizvodnje in naraščanje neizkoriščenih zmogljivosti so značilne tudi za bombažno industrijo v ostalih zahodnoevropskih deželah. V vseh analizah sedanjega položaja na trgu tekstilij je poudarjeno, da je skoraj na vseh vvoznih trgih čedalje manjše povpraševanje po tujem blagu. Angleski izvoz je najbolj prizadelo zmanjšanje povpraševanja s šterlinskih prekmorskih področij, kamot gre nad tri četrtine vsega angleškega izvoza tekstilij.

Strokovnjaki menijo, da je zahodnoevropska tekstilna industrija

znova zabredla v hudo krizo, in spet poudarjajo stare vzroke krize: čedalje večje kritje potreb za lastno proizvodnjo v več deželah, ki so bile še nedavno močni uvozniki trgi, in večja konkurenca ne le japonskega, marveč zdaj tudi indijskega blaga. V tem oziru je posebno zanimiv položaj angleške tekstilne industrije in tekstilne industrije njenega šterlinskega področja.

Za Veliko Britanijo sta neugodni dve stvari. Prvič, ta dežela ni privolila v nobene posebne omejitve uvoza tekstilnih izdelkov s šterlinskega področja, zlasti ne iz Indije, ker bi to utegnulo ogroziti ves sedanji preferencialni sistem oziroma poslabšati položaj ostalih angleških izdelkov na trgih teh dežel. Na drugi strani Velika Britanija zdaj ne more z nobenimi ukrepi preprečiti industrializacije v deželah šterlinskega področja in Commonwealtha, ki je najmočnejša prav v tekstilni industriji. Velika Britanija je tudi zelo zainteresirana na tem, da bi razvila trgovino z Japonsko kot pomembnim kupcem njenih izdelkov strojne in druge industrije. Da bi utrdila svoj položaj na japonskem trgu, je bila lani primorana dati Japonski nekatere koncesije za izvoz njenih izdelkov na trge šterlinskih dežel. Posledica tega je bila, da se je lahko japonski izvoz tekstilij v te dežele lani povečal na 540 milijonov kvadratnih jardov. Nobenega razloga ni za domnevo, da bi se japonski izvoz

tekstilij na te trge na sedanjih trgovinskih pogajanjih z Veliko Britanijo bistveno spremenil in skrčil.

Sicer pa zdaj ne ogroža položaja angleških tekstilij na trgih šterlinskih dežel samo Japonska. Mnogo močnejši in nevarnejši konkurent je postala Indija, katere trgi so bili še nedavno temelj izvoza angleške tekstilne industrije. Za zdaj se je Velika Britanija posrečilo, da je Indija znižala uvozne carine na angleške tekstilije od 60 do 80% vrednosti na 25%. V podobnem razmerju je znižala tudi carine za uvoz tekstilnih izdelkov iz drugih dežel. Veliko pa je vprašanje, ali bo posledica tega povečanje angleškega izvoza tekstilij v Indijo. Sicer pa se boj za indijski trg za zdaj še ne bje za večje količine. Leta 1953 je šla iz Lancastera na indijski trg petina izvoza, lani pa samo 0,5 odstotka!

Ta položaj je napolnil evropske lastnike bombažnih predilnic, ki potujejo zdaj po industrijskih središčih, da so se posvetovali, da bi našli izhod. Predstavniki nemškega Združenja bombažnih predilnic se pogajajo v Manchesteru z angleškimi lastniki o skupnih ukrepih proti dumpingu prekmorskih dežel. Podobna pogajanja so se začela tudi med predstavniki švicarske, francoske itd. tekstilne industrije. Po vseh teh pogajanjih bo sklicana v juliju v Ostende konferenca evropske bombažne industrije.

V. M.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

PRED SVETOVNIM PRVENSTVOM V ROKOMETU

NIZOZEMSKA PRVI NASPROTNIK

Prvenstvo se začne danes teden — Sodeluje 17 držav

V sredo 29. junija ob 19. uri bo dal jugoslovanski sodnik Heger na olimpijskem stadionu v Berlinu znak za začetek mednarodne tekme med Nemčijo in Portugalsko. S tem se bo začelo IV. svetovno prvenstvo v velikem rokometu. Hkrati bo na Oberweg stadionu v Koblenzu tekma med Jugoslavijo in Nizozemsko.

HUDA KONKURENCA

Letošnje svetovno prvenstvo je po številu in moči sodelavcev doslej najbolj kvalitetno rokometno tekmovanje. Razen svetovnega prvaka Nemčije sodeluje še 16 držav, razdeljenih v 6 skupin, katerih zmagovalci se bodo neposredno uvrstili v polfinalno tekmovanje, druga moštva pa bodo sodelovala v naknadnem kvalifikacijskem tekmovanju. V vseh skupinah so po 3 reprezentance, razen v četrti, v kateri sta samo Jugoslavija in Nizozemska.

OBSEŽNE PRIPRAVE

Naš prvi nasprotnik Nizozemska se je začel pripravljati že pred dvema mesecema. Imel je tudi mednarodne tekme. Nedavno so izgubili z Belgijo z rezultatom 15:14. Zadnje treninge tekmo so Nizozemci imeli v nedeljo proti reprezentanci Westfalije.

Jugoslovanski reprezentanti se od 15. junija pripravljajo v Mariboru, kjer bodo ostali do nedelje, ko potujejo v Nemčijo.

Kapetan Snaj je zadovoljen s pripravami, s katerimi so naši igralci pridobili v glavnem dobro kondicijo in izboljšali učinkovitost. Po zadnjih treningih tekmi, v sredo se bo namreč reprezentanca pomerila z reprezentanco Zagreba, bo dokončno določil moštvo za tekmo z Nizozemsko. Povračilna tekma Jugoslavija — Nizozemska bo 1. julija. Če se bomo uvrstili v polfinale, bo naš naslednji nasprotnik Madžarska ali CSR.

VATERPOLO

Zadnja trening tekma reprezentance

Beograd, 21. jun. (Tanjug) Trening tekma med A in B vaterpolo reprezentancama se je končala s tesno zmago A reprezentance 5:4 (3:2).

Tekma je bila snaba in nihče ni bil kdo ve kako odličnoval. Po tekmi je tehnični rezultat Ante Lambasa spoznal z trenerjem Božom Grkiničem predlagaj tajništvo Plavalne zveze Jugoslavije, da pojdejo v Moskvo vsi vaterpolisti B moštva. Tajništvo je ta predlog sprejelo. A reprezentanca pojde 23. junija v Moskvo, kjer bo imela tri tekme, in sicer prvi dve 26. in 28. junija kot uradni tekmi med reprezentancama Jugoslavije in ZSSR, tretja tekma dne 30. junija pa bo neuradna.

B reprezentanca potuje jutri v Bukaresto, kjer bo igrala 25. in 26. junija prav tako kakor reprezentanca Beograda dve tekmi z reprezentanco Bukareste.

VESTI IN DOGODKI

NOGOMET

Gradbeniki prvaki Univerze

Za letošnje medfakultetno prvenstvo ljubljanske Univerze v nogometu se je organizatorju NK Olimpiji prijavilo deset moštvo posameznih fakultet.

Čeprav so bile velike težave z igriščem, z opremo (igrali so večinoma kar v civilni), pa tudi s sodniki, ki so bili največkrat študentje samostojne tekme potekale kolikor toliko v redu. Težave so bile tudi v tem, ker so bile tekme dopolne (v času predavanja) in v dobi, ko so glavni izpizni roki.

Glede na veliko število prijavljenih moštvo so igrali v dveh skupinah, in sicer po hiraškem sistemu na točke. Zmagovalca obeh skupin sta postali moštvi gradbenikov in medicincev, ki sta se pomerila v finalni tekmi prvo junija na igrišču Ljubljane. Zmagalo je tehnično boljše moštvo grad-

benikov, ki jih zastopa skoraj popolna enajstotiska Olimpije, z rezultatom 3:1 (2:1). Ob koncu tekme, ki jo je dobro sodil Tavzes, je ing. Janko Sketelj kot predstavnik Olimpije predlagal zmagovalcem lep prehodni pokal.

EVROPSKO ODBOJKARSKO PRVENSTVO

Poraz Francije

Bukaresta, 21. jun. (Tanjug) ZSSR je večera v finalu evropskega prvenstva v odbojki premagala Francijo s 3:1. V tolažilni skupini je Italija premagala Egipt s 3:0, Egipt pa Albanijo s 3:0, Belgija Avstrijo s 3:0.

Zagrebski šahisti na Dunaju

Dunaj, 21. jun. (Tanjug) Šahovski klub »Zagreb« je odigral v Dunaju dvokrojni dvojni boj 10 deškah proti šahovskemu klubu »Hetzings«. Zmagali so zagrebški šahisti s 15,5:4,5.

Protiperonosporna služba

Poročilo za dne 21. junija 1955 Na Stajerskem in Dolenskem so se srednje dnevne temperature nekoliko dvignile in so se gibale med 21 in 23°C; na Primorskem pa med 18 in 21°C. Danes zjutraj je deževalo skoraj po vsej Sloveniji. Največ dežja je padlo v okolici Trzinca. Srednja letna višina je na Stajerskem gibala med 50 in 60%, na Primorskem pa med 70 in 80%.

Napoved: Vinogradniki Primorskega sektorja naj do 24. junija končajo z drugim škropljenjem, in sicer v okolici Tomaja in Sežane.

Vinogradnike Dolenske in Stajerske opozarjamo, da je nastopil čas drugega škropljenja v naslednjih krajih: Gornja Radgona, Zavrč, Podlehnik (Haloz), Maribor, Pekre, Celje, Slovenske Konjice, Rogaška Slatina, Bizeljsko, Novo mesto, Brežice, Krško, Kostanjevica, Mokronog, Trzinče, Radovica, Črnomelj in Semič.

Z drugim škropljenjem naj tako začenjo posebno večja vinogradniška posestva. Zaključni rok škropljenja bomo za posamezne kraje objavili v prihodnjih dneh.

Škropitve z 1% bordsko brozgo, kateri dodajete 0,3% Cosana ali Cumulus ali Sumporola (300 gr na 100 litrov pripravljene bordske brozge).

Tre škropitve postopno predvsem na spodnji strani listov in pazite, da bo bordska brozga pravilno pripravljena. — Uprava hidrometeor. službe in Kmetijski inštitut

VAŽNO SPOROČILO VSEM PRIDELOVALCEM KROMPIRJA

Opozarjamo vse pridelovalce rane krompirja (Bintje, Frühmölle, 277/2 itd.), da pričnejo takoj s škropljenjem krompirja proti krompirjevi plesni in klorozidnemu hrošču. Proti krompirjevi plesni škropite z 1,5% bakrenim apnom (1,5 kg na 100 litrov vode) ali prašice z bakrenim lindanom 20 do 25 kg na 1 ha.

Ce boste škropili tudi proti klorozidnemu hrošču, dodajte bakrenemu apnu 700 gr (70 dkg) svinečnega arsenata na 100 litrov vode.

Kmetijski inštitut

Upravni odbor komunalnega podjetja »VODOVOD«

NOVI SAD
Vojvodjanske brigade 17
razpisuje natečaj za šefa računovodstva — bilancista

Pogoji: ekonomska fakulteta z najmanj dveletno prakso v stroki — srednja strokovna izobrazba z najmanj šestletno prakso v stroki.

Prošnje z življenjepisom in podatki o dosedanji zaposlitvi pošljite do 1. julija 1955. Plača po tarifnem pravilniku. Nastop takoj.

DNEVNE NOVICE

III. LJUBLJANSKI FESTIVAL

OD 11. JUNIJA DO 14. JULIJA

22. VI. ob 20.30 v Slovenski filharmoniji: Koncert Slovenskega okteta. Vstopnice so razprodane.
23. VI. ob 20. uri. Emile Zola: »Thérèse Raquin«. Drama v treh dejanjih. Dramatizacija Marcelle Maurette. Druga verzija Eksperimentalnega gledališča v krogu v okviru III. Ljubljanskega festivala.
23. VI. ob 20.30: Simfonični koncert Slovenske filharmonije. Dirigent: Samo Hubad. Solist: Igor Ozim. Spored: M. Bravničar — Kralj Matjaž (Uvertura). L. V. Beethoven: Koncert za violino in orkester v d-duru. P. I. Čajkovski: IV. simfonija. Vstopnice so še na razpolago v festivalni blagajni v Križankah.

Slovensko zdravniško društvo vabi vse tovaršne zdravnike in medicince višjih semestrov na predavanji, ki bodo v petek, 24. junija ob 19.30 v predavalnici Interne klinike v Ljubljani. Tema: ppokl. dr. Stefan Šobar: »Kaj mora zdravnik vedeti o mobilizaciji in ppokl. Mr. Stajner: »Sanitetni kompleksi«.

Slovensko zdravniško društvo vabi vse tovaršne zdravnike in medicince višjih semestrov na Symposium o poliomielitisu, ki bo dne 22. junija 1955 ob 18 v predavalnici Interne klinike v Ljubljani. Referenti: doc. dr. Milko Bedjanec: Uvod, Epidemiologija, patologija in terapija akutne faze poliomielitisa; akad. profesor dr. Bogdan Breclj: Rehabilitacija po poliomielitisu; asist. dr. Drago Hočevar: Vprašanje pomoči pri ohromitvah dlhanja; dr. Svetozar Kalčič: Epidemiografija Poliomielitisa in LRS; asist. dr. Miha Likar: Vakcinacija in prekuženost za poliomielitisa v LRS; prof. dr. Ivan Marinič: Diferencialna diagnostika poliomielitisa; asist. dr. Leo Matajč: Posebnosti poliomielitisa v zgodnjem detinstvu; dr. Dušan Vidmar: Poliomielitisa-traheotomija in tonsilektomija. — Diskusija. — Sklepi in resolucija v zvezi z osnovanjem respiracijskega centra v LRS.

Petek, 24. junija ob 20: Anouilh: Colomba. Abonma red Petek. Cenjenje občinstvo obveščamo, da je premiera »Colombe« preložena na jutri, 23. junija ob 20. uri, zaradi obolevnosti v ansamblu. Predstava bo za abonma red Cetrtek.

EKSPERIMENTALNO GLEDALIŠČE Ljubljana, Križanke, Viteška dvorana: Cetrtek, 23. jun. ob 20: Zola-Maurette: Thérèse Raquin. Petek, 24. jun. ob 20: Zola-Maurette: Thérèse Raquin. Vstopnice so na razpolago pri festivalni blagajni, Trg francoske revolucije št. 7. Zaradi omejenega števila sedežev priporočamo rezervacijo tel. 22-295.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE Ljubljana, Mestni dom: Sobota, 25. jun. ob 20: J. Kofinjo: V soboto se poročim. Komedija. Premiera. Red A. Vstopnice so tudi v prodaji. Nedelja, 26. jun. ob 16: Spicar-Pišlo: »Naj bo stara ali pa mlada«. Spevopredstava. Popoldanska predstava. Vstopnice so na razpolago pri festivalni blagajni, Trg francoske revolucije št. 7. Zaradi omejenega števila sedežev priporočamo rezervacijo tel. 22-295.

SOLSTVO

Ravnateljstvo gimnazije Kamnik obvešča vse dijake, starše in ostalo prebivalstvo, da bo razdelitev spričeval in zaključna slovesnost ob skledu desetega letja v soboto, 25. junija ob 9 (ker je v nedeljo, 26. junija mladinsko zborovanje na Komenski dobri). Slovesnost bo v veliki dvorani kulturnega doma v Kamniku. — Obvestite ostale! — Vpisovanje bo dne 30. junija od 8-12 v gimnaziji.

GLEDALIŠČA

DRAMA
Sreda, 23. jun. ob 20: Galsworthy: Okna. Abonma H.
Cetrtek, 23. jun. ob 19.30: Galsworthy: Okna. Abonma Petek II popoldan. Abonma S.
Petek, 24. jun. ob 19.30: Galsworthy: Okna. Abonma Petek popoldan. Abonma E.
OPERA
Sreda, 23. jun. ob 20: Mozart: Don Juan. Abonma red B.
Cetrtek, 23. jun. ob 20: Javna produkcija Srednje baletne šole. Izven. Petek, 24. jun. ob 20: Wolf-Ferrari: Sturje grobljan. Abonma red U.
Abonmi redov G, U, D in C bodo v tej sezoni dobili kot 10. predstavo v Operi namesto »Kavalirja z rožo« Wolf-Ferrarijeve »Štiri grobljane«. Uporizitve »Kavalirja z rožo« v tej sezoni iz tehničnih razlogov niso več mogoče. Isti redi abonmaja bodo imeli zato v prihodnji sezoni namesto »Štiri grobljane« »Kavalirja z rožo«.

Umrlji so v Ljubljani
Franc Klemenec, upokojenec. Pogreb bo danes ob 15 na Viču.
Rudolf Stubelj, upokojenec. Pogreb bo danes ob 16 na Zalahu.
Lojzka Hribnik, šivka. Pogreb bo danes ob 16.30 na Zalahu.
Rudolf Kovarič, uslužbenec. Pogreb bo danes ob 17 na Zalahu.

Pogreb pokojnega
RUDOLFA KOVAČIČA
bo v sredo, 23. junija, ob 17. uri v Franciškove mrliške veže na pokopališču Zale.

VESTI IZ MARIBORE
DEZURNAR LEKARNA
Sreda, 22. jun.: lekarna »Tabor«, Trg Revolucije 3.
Cetrtek, 23. jun.: lekarna »Majica«, Majška c. 2.

SLOVEN. NARODNO GLEDALIŠČE
Sreda, 23. jun. ob 20: Rimski Korolkov: Šeherezada. Baranovič: Sred iz leta. Red C.
Abonente gledališča prosimo, da poravnajo zaostale obroke najkasneje do 3. julija t. l.

KINO »UNION«

Jugoslovanski film

»ONADVA«

Tednik »Filmske novice« št. 25. Predstave ob 16, 18 in 20. V soboto, dne 25. junija 1955 ob 22. uri premiera francoskega filma »ALI BABA IN 40 RAZBOJNIKOV«. V glavni vlogi Fernandel in Dieter Borsche. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »KOMUNAL«

Ameriški film

Gospa Miniver

Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 20. V glavni vlogi G. Garrison. Prodaja vstopnic od 9.30-11 ter od 14 dalje.

KINO »SLOGA«: danski film: »Spet sva tu«. Tednik. Predstava ob 15, 17, 19 in 20. Ob 19. uri je matineja istega filma. V glavni vlogi: Pat in Patachona. Danes zadnjič! Predpredaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14. ure dalje, za matinejo od 9. ure dalje.

KINO »SOKA«: sovjetski film: »Zvesti ljubavnik«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. V glav. vlogi: V. Merkurjev in B. Cirkov. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 15. ure dalje.

LETNI KINO »BEZIGRAD«: danski film: »Spet sva tu«. Bez tednika. Predstava ob 20.45. Danes zadnjič. LETNI KINO »DOM JLA«: ameriški film: »Gospa Miniver«. Tednik. Predstava ob 20.30.

Prodaja vstopnic v obeh letnih kinematografih uro pred pričetkom predstave.
KINO »LITOSTROJ«: ameriški film: »Nevidni človek«. Predstava ob 20.

KINO »TRIGLAV«

Angleški barvni film
»Doktor v hiši«

Tednik. V glavni vlogi: Dirk Bogarde, Muriel Pavlow in Kenneth More. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17. ure dalje.

Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.
JESSENICE »RADIO«: angleški film: »Obni ključ počas«. Predstavi ob 18 in 20.
»PLAVZA«: franc. film: »Karnoval«. Predstavi ob 18 in 20.
LETNI KINO »SVOBODA«: italijanski film: »Človek iz sanj«. Predstava ob 20. Zvezde z vlakovi so udne.
CELJE »UNION«: angleški film: »Imel sem sedem hčera«. Predstavi ob 18 in 20.
»DOM«: franc. film: »Preprovan sad«. Predstavi ob 18.15 in 20.15.
KRANJ »STORIC«: amer. film: »Riljev Street 99«. Predstava ob 18. in 20.
LETNI KINO »PARTIZAN«: amer. barvni film: »Tri ljubezne zgodbe«. V glavni vlogi James Mason, Leslie Caron, Kirk Douglas, Pict Antrali in Farley Granger. Predstava ob 20.30.

KINO »SOKA«: sovjetski film: »Zvesti ljubavnik«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. V glav. vlogi: V. Merkurjev in B. Cirkov. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 15. ure dalje.

LETNI KINO »BEZIGRAD«: danski film: »Spet sva tu«. Bez tednika. Predstava ob 20.45. Danes zadnjič. LETNI KINO »DOM JLA«: ameriški film: »Gospa Miniver«. Tednik. Predstava ob 20.30.

Prodaja vstopnic v obeh letnih kinematografih uro pred pričetkom predstave.
KINO »LITOSTROJ«: ameriški film: »Nevidni človek«. Predstava ob 20.

KINO »ŠIŠKO«

Ameriški film
»Beneški tat«

V glavni vlogi: Maria Montez, Paul Christian in Massimo Serato. Režija: John Brahm. Predfilm: »Poplava«. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14. ure dalje. Na sporedu samo še danes. Jutri francoski film: »Sovražnik države št. 1.«

IZŠLA JE NOVA ŠTEVILKA

»AEROSVETA«

ki med drugim prinaša:

- **SPORT:**
Jugoslovanski pilot Ivanuš zasedel prvo mesto na mednarodnem rallyju športnih letal Ljubomir Nešić dobil pokal VSJ na mednarodnem tekmovanju letalskih modelov
- **REPORTAŽE:**
Aeroklub na Limu — Krepe krila rezerve — Bil sem prvi potnik na letalu
- **FELJTONI:**
»Prva krila« — »Nočni letk«
- **STROKOVNI KOMENTARJI:**
Ali pripada bodočnost koleopterjem? — Lahka športna in turistična letala — Novi rekordi helikopterjev
Tehnične novice, zanimivosti, otroška stran itd.
Časopis lahko dobite pri vseh prodajalcih časopisov za 10 dinarjev. 1013

UPRAVNI ODBOR PODJETJA

VELETRGOVINA »PRERAD«

PORTOROŽ

razpisuje mesto
glavne računovodje

POGOJI: Popolnoma samostojno vodenje trgovinskega računovodstva s primerno prakso.

Ponudbe z življenjepisom in navedbo dosedanje prakse sprejemamo do 10. julija 1955.

Plača po tarifnem pravilniku oziroma dogovoru.

Veletrgovina »PRERAD«

PORTOROŽ

Potrti v neizmerni žalosti sporočamo, da se je smrtno ponesrečil naš najdražji

BRANKO IVANUŠ

svetnik Državnega sekretariata za notranje zadeve LRS

Ohranimo ga v trajnem spominu!

Pogreb bo v Ljubljani na Žalah v četrtek 23. junija ob 17. uri

Heda Ivanuš, žena, in otroci Luka, Duško in Hojka;
Marija Ivanuš, mati, in brat Milan;
Franc Leškošek-Luka in žena Marija ter ostalo sorodstvo

AEROKLUB LJUBLJANA
V GLOBOKI ŽALOSTI SPOROČA, DA JE TRAGIČNO
PREMINIL NJEGOV ČLAN

BRANKO IVANUŠ

PREDSEDNIK LETALSKE ZVEZE SLOVENIJE
ČLAN ZVEZNEGA ODBORA VSJ IN PODPREDSE-
NIK MEDNARODNE LETALSKE ZVEZE (FAI)
SLAVA NJEGOVEMU SPOMINU!

AEROKLUB LJUBLJANA

Dne 19. junija se je z letalom smrtno ponesrečil
v Franciji prvoborec tovariš

Branko Ivanuš

rezervni podpolkovnik JLA, nosilec »Spomenice 1941«,
odlikovan v Redom bratstva in enotnosti I. stopnje,
z Redom zasluge za narod II. stopnje, z Redom za
hrabrost in številnimi drugimi visokimi odlikovanji

Vsestransko delavnega in neustrašenega borca za
pravice delovnega ljudstva bomo ohranili v trajnem
spominu!

OKRAJNI ODBOR ZVEZE BORCEV NOV
LJUBLJANA

»TEHNOHEMIJA«

TRGOVINSKO PODJETJE ZA PROMET
S TEHNIČNIM BLAGOM NA DEBELO

Beograd — Karadjordjeva 44 — Telefon 26-465

SKLADIŠČE USNJA

Kraljevića Marka 6 — Telefon 27-770 in 26-955

- nudi iz svojega skladišča vse vrste spodnjega in zgornjega usnja za čevljarje, sedlarje, torbarje in opankarje, tehnično usnje in usnjene pogonske jermene.
- Skladišče je bogato založeno tudi z ostalim tehničnim blagom iz gumija, tekstila, tesnilnega azbestnega materiala, kemičnimi izdelki in gradbenim materialom
- Prodajamo industriji, zadrugam, trgovskim poslovalnicam in drugim interesentom po dnevnih grosističnih cenah, franco železniška postaja BEOGRAD.

1030

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA SE JE SMRTNO
PONESREČIL NAŠ ČLAN IN DRŽAVNI REPREZENTANT Z
VOJASKO PUSKO IN OLIMPIJSKO PIŠTOLO

BRANKO IVANUŠ

SVETNIK DRŽAVNEGA SEKRETARIATA ZA NOTRANJE ZA-
DEVE, REZERVNI PODPOLKOVNIK, NOSILEC »SPOMENICE
1941« IN DRUGIH VISOKIH ODLIKOVANJ

ZVESTEGA TOVARIŠA BOMO OHRANILI V TRAJNEM
SPOMINU

STRELSKI ODBOR LJUBLJANA

GRADBENO PODJETJE
»NOVI BEOGRAD«

BEOGRAD — Sajmište 4

poziva delavce in uslužbence,
ki imajo po čl. 31. uredbi o
plačah delavcev in uslužben-
cev gospodarskih organizacij
pravico do viška plačnega
fonda za leto 1954, da javijo
svoje naslove zaradi izplačila.
Izplačevali bomo v roku treh
mesecev od dneva te objave.
Po tem roku bo ostanek pre-
nesen v rezervni sklad.

1029

GRADBENO PODJETJE
»GRADIS«

gradbišče Soštanj

razpisuje delovno mesto
v administraciji

Pogoji: dovršena srednja
ekonomska šola — prvi pogoj
znanje strojepisja.
Plača po tarifnem pravilni-
ku in pripadajoči dodatki.
Pismene ponudbe poslati na
upravni odbor gradbišča »Gra-
dis« Soštanj. Nastop takoj.

2278

»POLET«

PODJETJE ZA DEKORATIVNA DELA V GRADBENIŠTVU
(bivše Gipsarsko fasadersko podjetje)

BEOGRAD, Timočka 18

poziva svoje delavce in uslužbence, ki so izven službenega
razmerja, pa so bili v službenem razmerju s tem podjetjem
leta 1954 in imajo po členu 31 uredbi o plačah pravico
do deleža

pri končni razdelitvi plačnega fonda
za leto 1954

da se javijo podjetju.

Pravico do deleža imajo delavci in uslužbenci, ki imajo
te-le pogoje.

1. da so leta 1954 bili devet mesecev v službenem raz-
merju in je to prenehalo zaradi njihove odpovedi;
2. da so leta 1954 bili 6 mesecev v službenem razmerju,
pa je to prenehalo zaradi odpovedi podjetja;
3. da so bili v službenem razmerju do konca leta 1954,
ne oziraje se na čas službovanja.

Po treh mesecih od dneva objave tega oglasa bodo ne-
dvignjeni zneski preneseni v rezervni sklad podjetja.

984

Na sliki vidite moža, ko na letališču Tempelhof pri Berlinu s povečevalnim steklom pregleduje rastline, ki jih uvozijo z letali v Nemčijo. Rastline zelo natančno pregledajo, da ugotovijo, če niso okužene z različnimi rastlinskimi škodljivci.

Vedno bolj se razvija gospodarsko letalstvo

ki je začelo pri nas delovati šele po osvoboditvi

Ko je bil sprožen predlog, da bi skoraj vsaka bodoča komuna mogla in morala imeti svoje letalo, so strokovnjaki podvomili o tem. Pozneje, ko je sledil tehten referat z gospodarsko obrazložitvijo, pa so se v Letalski zvezi Jugoslavije navdušili za ta predlog in jeli razmišljati, kako bi ga čimprej uresničili. Da bomo ta predlog razumeli, je treba povedati nekaj o tako imenovanem »gospodarskem letalstvu«, ki bi bilo podlaga za uresničitev tega predloga.

V drugih deželah že zdavnaj uporabljajo letala v gospodarstvu. Gospodarsko letalstvo kot posebna oblika pa je doseglo velike uspehe šele po drugi svetovni vojni. Zdaj uporablja gospodarstvo na svetu že 8500 letal. V Jugoslaviji je bila prva misel o uporabi letal v gospodarstvu spro-

žena leta 1926, šele leta 1932 pa se je dvignilo prvo letalo, ki je zapršlo gozdove na Romaniji v boju proti drevesnim škodljivcem. Gospodarsko letalstvo kot posebna oblika letalske dejavnosti pa je začelo pri nas delovati šele po osvoboditvi leta 1947, in že takrat je bilo jasno, da bo imelo v gospodarskem življenju naše države veliko vlogo.

Leta 1948 so piloti iz letal zapršli 2526 ha z drevesnimi škodljivci močno okuženih gozdov. Stroški za strupeni prah so znašali samo 393 din na ha ali 60% manj, kakor stroški za mehnično zatiranje drevesnih škodljivcev. Če bi imeli takrat na razpolago več letal, bi bili prihranili celih 280 milijonov dinarjev. Tudi v poljedelstvu je uporaba letal zelo koristna. Z njimi lahko zatiramo plevel in potresemo umetna gnojila. Razen tega je še več možnosti za uporabo letal v gospodarske namene. Posebno važna je tudi vloga letal v zdravstveni službi.

Jasno je torej, da bi bila letala hodočim komunam zelo dobrodošla in koristna. Letala bi lahko hkrati uporabljali za šolanje športnih pilotov, da bi jih bolj racionalno izkoriščali. Tako bi se število naših športnih pilotov znatno povečalo. Stroški za osebe, ki bi delalo na gospodarskem področju, bi odpadli, ker bi to delo opravili člani aeroklubov prostovoljno.

Nastane pa vrašanje letal domačega izdelka. Imamo že več tipov lahkih letal, ki bi ustrezala tej zahtevi. Doma izdelano iahko

letalo je razmeroma poceni. Strokovnjaki računajo, da bi znašali stroški za takšno letalo kakih 8 milijonov (torej nekoliko več, kakor stane uvožen avto). Če računamo, da bi lahko uporabljali letalo 8 do 10 let, bi odpadlo na njegovo amortizacijo letno približno milijon din. Seveda pa bi bile pri tem težave. Predvsem gre za izdelovanje letal. Razen tovarilnega letala »Letov« in delavnice v Zagrebu se nobeno naše večje podjetje letalske industrije ne ukvarja s tako imenovano »lahko aviacijo«, torej z izdelovanjem iahkih letal za potrebe športa in turizma.

Boža Stojadinović

Skrivnostna nesreča

Skrivnostna nesreča se je pripetila v Sahari. O njej razpravljajo tudi v angleškem zunanjem ministertvu. Muriel Taylor, osemindesetletna učiteljica iz Capenhursta v grofiji Cheshire, in njen spremljevalec Alan Norman Cooper, sta našla v Sahari smrt. Najbrž sta umrla od žeje na poti iz Agadesa proti Alžiru. Spremljal ju je Peter Barnes, ki pa se je baje rešil. Podrobnosti o njem niso znane.

Teden dni po odhodu iz Agadesa je neki alžirski sofer kamiona našel Barnesa samega v puščavi in ga vzel s seboj. Sele pozneje je našel tudi Taylorjevo in Coopera. Pomagal je obema kolikor je mogel, potem pa sta se z jeepom odpeljala za njim. Toda sofer ju ni več videl. Barnes leži baje v bolnišnici v Agadesu. Taylorjeva in Cooper sta zelo dobro poznala Afriko in sta bila odlično opremljena. Zato je njuna smrt skrivnostna.

SIMFONIJA PRESENECENJA

Med Haydnovimi deli ima eno čuden naslov: »Simfonia presečenca«. Nastalo je takole. Haydn je opazil, da med njegovimi koncerti mnogi poslušalci zlasti ženske, radi zadržujejo in da nekateri celo zaspe. Da bi to preprečil, je skomponiral to simfonijo, ki je res simfonia presečenca, kajti sredi prijetne in tihe glasbe, ko se nihče tega ne nadeja, nenadoma na vso moč zadoni boben. To je seveda zdrnilo speče »ljubitelj« glasbe in potem so pazljivo poslušali skladbo do konca.

»Zdi se mi, da bi se ta tamni še bolje prilegal.«

ZOLA IN DENAR

Zola nikoli ni imel denarja, če pa ga je imel, ga je hitro zapravil. »Zmeraj sem bil takšen,« je rad pripovedoval v družbi. V dokaz je često povedal, kaj se mu je pripetilo v detinstvu. »Prvi denar, ki sem ga dobil kot otrok, je bil bankovec za 20 frankov. Takoj sem kupil denarnico za 19 frankov in zmagoslavno položil v njo edini frank, ki mi je ostal.«

PIŠE: GUSTAV GUZEJ

RIŠE: MILAN BIZOVICAR

Hrup sovražnik zdravja

Zlasti nevaren je živčno bolnim in božjastnim ljudem

Ugledni član francoske zdravniške akademije dr. Ferdinand Tremollières je predaval nedavno v Akademiji znanosti o hrupu. Dr. Tremollières se že dolgo ukvarja s tem »največjim sovražnikom zdravja« in pravi, da je hkrati »največja socialna nevarnost naših časov«. Vzroke mnogih primerov prezgodnje starosti, srčnih, želodčnih in boleznih na dvanajstniku, Basedovske bolezni itd., ki jih zdravniški znanstveniki iščejo, je treba pripisati hrupu. Mnogi prebivalci velikih mest se morajo zahvaliti

za živčne motnje, pa tudi za organske bolezni hrupu, ki so mu izpostavljeni od jutra do večera, pa tudi ponoči. Ljudje postanejo naglušni, živčni, razburljivi itd. Samo redki se zavedajo svojih nevarnosti, še redkejši pa slutijo, da je treba njihove bolezni pripisati hrupu. Zadostuje že tipkanje pisalnega stroja po ure, pa človek nekaj časa ne sliši več dobro. Hrupu je treba pripisati, da nekaterih zvokov sploh več ne slišimo. Ta vrzel v sluhu pa večinoma kmalu izgine, pač pa se poglubi in razširi, če mora človek dolgo poslušati hrup. Ljudje, ki so iz poklicnih razlogov prisiljeni živeti leta in leta v močnem hrupu (n. pr. piloti), navadno trajno oglušje.

sladkorna ali boleznih na srcu, pa je zmeraj samo kratek korak. Velik hrup lahko povzroči želodčne bolezni na dvanajstniku. Dr. Tremollières je omenil v predavanju primere Basedovske bolezni, ki jo je povzročil samo hrup. V New Yorku so ugotovili, da otroci v zelo hrupnem mestnem okraju v rasti in tudi duševnem razvoju močno zaostajajo. Zato se francoski zdravnik zavzema za veliko ofenzivo proti mestnemu hrupu, saj ne ogroža samo človeškega zdravja, marveč tudi življenje.

»Bela knjiga« o Salkovem cepivu

Ameriška zdravstvena služba je objavila »Belo knjigo« o Salkovem cepivu proti otroški paralizi. Dr. Salk je izjavil v tej zvezi, da bi novi predpis o izdelovanju cepiva izključili odklon od prvotno predvidenega postopka. Zdravstvena služba je naprosila Salka in skupino drugih znanstvenikov, naj z znanstvenega stališča pojasnijo, zakaj so nekateri cepilni otroci zboleli. Posledica njihovih posvetovanj je bila, da so predpise o izdelovanju cepiva zaostriili. »Bela knjiga« zdravstvene službe kritizira dr. Salkove teorije.

Zadostuje pa že običajni mestni hrup, da povzroči zdravju večjo škodo. Umstveni delavci porabijo v mestnem okraju z velikim hrupom mnogo več moči svojih živcev. Ameriška zavarovalnica »Aetna« je ugotovila, da se je znižalo število računskih napak v njenih pisarnah za 52 odstotkov, napak v tipkanju na pisalni stroj za 29 odstotkov, število obolenj pa za 37 odstotkov, ko so s posebnimi napravami preprečili ves hrup.

Posebno pozornost so vzbudile ugotovitve francoskega znanstvenika na patološkem torišču. Dr. Tremollières je ugotovil, da hrup znatno poslabša stanje živčno bolnih ljudi, pri božjastnih pa povzroči hude krize. Ob nenadnem hrupu pritise človeku kri v glavo in krvni pritisk močno naraste. Celo srednji hrup pospeši dihanje in utripanje srca ter povzroči motnje v živčevju. Od tega učinka pa do poslabšanja akutnega zla, kakor so:

Novozelandska odprava v Antarktiki

Novozelanec sir Edmund Hillary, zmagovalec najvišje gore sveta, bo vodil novozelandsko odpravo v Antarktiko. Antarktično področje namerava prehoditi po dolgem in počez.

Kratek počitek na dolgi poti

SONCNA OBALA

103. Nekajkrat sta prisluhnila v noč, a ni bilo nikjer ničesar slišati. Še onkrat sta merila vrh sence. Torej tu. Hlastno sta zasedila kramp v zemljo. Sprva je šlo. Dobra dva decimetra debela plast zemlje jima ni delala težav. Potem pa so se začeli grušč. Orodje je rozko udarjalo v kamen, da sta le počasi napredovala. Ko sta bila že motor globoko, je dejal Miha: »Tu ne bo nič.« »Morda sva se res zmotila,« je priznal Rado. Začela sta kopati na drugem mestu. Tudi tu isti neuspeh. »Devolj je, nič ne bo,« je dejal Miha. »Najbolje, da se vrneva.«

104. Pavle se je ponoči prebudil in obšla ga je čudna misel na oba fanta. Tiho je vstal in šel pogledat v šotora. Ni ju bilo. Povprašal je stražarja, če je kdo šel iz tabora, a ta ni nikogar videl. Obva sta začela preiskovati okolico taborišča. Na stezl proti Jami sta našla taborniško ruto. »Kam sta le odšla?« se je vpraševal Pavle. »Morda sta šla vasovat k Tinca? Ne! Potem bi morala iti v nasprotno smer. Pokliči Mirka!« je naročil stražarju. Vsi trije so tiho odšli proti Jami. Že od daleč so zaslišali udarjanje kovine ob kamen.

105. Miha in Rado sta že napravila nekaj korakov, premerila še onkrat skrivnostni trikotnik, a bila sta preveč trudna, da bi bila še onkrat poskusila. Počasi sta krenila po stezi in se pogovarjala. Pavle ju je opazil na dobrih sto metrov daleč. Vsi trije so se tiho splazili v grmovje in čakali, da bosta fanta prišla bliže. Miha in Rado nista ničesar slutila. Nenadoma je kot bi zrasel iz tal vstal pred njima Pavle in jezno rekel: »Kaj pa delata tod ponoči?« »Zaklad iščeva,« je izječjal Rado in mu molil pod nos skrivnostno sporočilo.

Hotel VICKI BAUM
ROMAN **Sangaj**

Ruth se je delala kakor da je vse v redu. Natakari je postavil kavo prednjo in zadovoljno jo je jela srebati skozi slamico. »Kako vam ugaja Sangaj?« je vprašala madame. »Zelo — to se pravi, nisem ga še mnogo videla. Frank me je vzel v svojo pisarno in me predstavil B. S. Mislim gospoda Scotta, ki bo najina poročna priča, bil je zelo prijazen. Njegova žena mi bo pomagala najti majhno stanovanje. Bila mi je zelo všeč.« »Scottovi so stvar okusa,« je menila madame. »In kdaj bo poroka?« »V soboto,« je odgovorila Ruth. »Frank bo dobil teden dni dopusta in B. S. nama bo posodil motorni čoln za najino ženitovanjsko potovanje. Mar to ni romantično?« »V soboto torej. In dotlej živimo v celibatu?« je vprašala madame. Ruth ni odgovorila; spet je jela srebati kavo z ledom, ki ni bila tako mrzla, kakor bi morala biti. Koščki ledu so se bili že raztopili.

»Kako to, da sede tu vseprek, Kitajci in belci?« je vprašala. »Misliha sem, da se to nikoli ne zgodi.« »To se dogaja šele nekaj let. Ljubi moj otrok! Ko sem jaz prišla sem, je bilo vse čisto drugače. Toda z rasnimi predsodki človek ne pride več daleč in za posle je bolje, da smo popustljivi.« »Jaz nimam nobenih rasnih predsodkov,« je rekla Ruth hitro. »V bolnišnici smo imeli bolnike vseh mogočih ras skupaj. Če jih kaj boli, so vsi enaki.« »Da, ali pa če imajo denar,« je pripomnila madame. »Ali ste bili bolničarka, draga gospodična? Zelo poetičen poklic.« Ruth je pomislila na vse posteljne posode, ki jih je izpraznila v svoji dejavnosti, in morala se je zasmejati. »Glejte, Frank prihaja —« je rekla in se od veselja nekoliko dvignila na stolu. Videti je bil nekoliko manj vel kakor zjutraj, na njegovi pravkar oprani beli obleki ni bilo nobene gube. Takoj je opazil Ruth in prihitel k mizi, pri tem pa si je pogladil že tako gladke, lepe, temne lase. »Tu si torej,« je dejal. »Dober dan, gospa Tissaud. Kako ti je bilo všeč naše podjetje, Pričlikavček? Morda na prvi pogled ni videti ko nekaj sijajnega, toda zadnje leto smo zelo napredovali. Sicer pa ti moram povedati, da si starega moža docela očarala. Upam samo, da gospa B. S. ne bo preveč ljubosumna.« Frank je govoril hitro in mnogo in z enakim, krčevitim nasmehom, ki se je zdel Ruth že zjutraj tuj. »Scotch brez sode,« je rekel natakariju; ko je stala čaša pred njim, jo je v dušku izpraznil, se nekoliko zdrnil in naročil še eno. Ruth ga je za-

čudeno gledala, ne da bi se tega zavedala. »Boš že še zvedela,« je rekel. »V Sangaju potrebuje človek ob tem dnevnem času nekaj, kar ga spet spravi na noge.« V dušku je popil drugo čašo in kar naprej izgovarjal nerovne, nagle stavke brez sleherne vsebine. Helen je opazil takoj po prihodu na strešni vrt. Bolje rečeno, videl je samo Helen. Stala je pri skupini angleških dam in gospodov ob strešni ograji in poslušala pojasnila mršavega, sivolasega gospoda, sira Kingsdale-Smitha, ki je z daljnogledom ogledoval reko in panoramo in z iztegnjeno roko pojasnjeval, kaj vidi. Potem je smel njegov jermen z vratu in ponudil daljnogled Helen. Smeje ga je naravnala in poslušno ogledovala na reki zasidrane vojne ladje. Frank je nagonsko sedel s hrbtom proti družbi, ki so jo že tako ločile od njega mnoge mize, sončniki in ljudje. Vendar pa mu je kri pritislila v robove ušes in govoril je kar naprej, da bi zaglušil nekaj, kar je slišal samo on. »Kaj je eksteritorialnost?« je vprašala Ruth. »Vsi govorijo o tem, jaz pa se zdim sama sebi zelo neumna.« »Eksteritorialnost — dokler še traja — je posebna pogodbeno pravica tujih narodov, da se lahko naselijo v določenih okrajih ali mestih in da so podvrženi samo zakonem in sodstvu lastne dežele. Ko boš vedela vsaj nekaj o kitajskih sodiščih in ječah, boš razumela, da drugače sploh ni moglo biti. Toda Kitajci bi radi prikazali zadevo tako, kakor da so naši privilegiji sami gnoini čirni na njihovem telesu. Mar ni tako, madame?« je govoril Frank mnogo preobširno. Kakor koprive, je pomislil, ko je začutil na tilniku Helenin pogled.